Nr. 11 (77) • Casa de Creație a Republicii Moldova • noiembrie 2017

Realități Culturale

REVISTĂ DE ETNOGRAFIE, FOLCLOR ŞI CULTURĂ CONTEMPORANĂ

Sărbătoare-concurs „Toamna de Aur“ s. Glinjeni, Glodeni

Sumar

ION DORU
Piața horelor din Cahul va fi renovată 1

ANATOL EREMIA
Destinul cuvintelor - 17 2

EUGENIA CAZACU
Diaspora, o forță care nu mai poate fi neglijată 3

ION DOMENCO
Ne-nfrățește și ne menține ca neam, jocul din bătrâni 4

MARIANA COCIERU
Valorificarea elementelor folclorice în opera scriitorului Ion C. Ciobanu 5

VIORICA MARCOCI
„Toamna de aur” 9

MACUȘCHIN CRISTINA IGNAT
La o cafea literară cu Gheorghe Calamanciuc 10

GH. CALAMANCIUC, L. CEBOTARI
Pietonii mititei și sănătoșei 11

VERONICA POSTOLACHE
Perspective de valorizare a educației istorice la orele de limba și literatura română 16

NELEA CIOROI
Prahova iubește Basarabia 18

CRISTINA MEREACRE
Tabăra creativă „Valea Budului” 19

MARIA RAPCEA
Tamara Isac, o viață, un destin 20

CRISTINA ONCEA
Oportunitatea bibliotecarilor pentru a fi buni profesioniști 22

ANGELA URSACHE
Ne vedem la biblioteca 23

RAISA CHISELIȚĂ
Vizită de studiu 23

SERGIU COJOCARU
Epigrame 24

PROIECTUL **„REALITĂȚI CULTURALE”**
nr. 11 (77) noiembrie 2017

Adresa: *mun. Chișinău, str. București, 68, of. 338, 324*
Tel.: *(+373 22) 20-25-53 (redacția)*
Mob.: *(069) 39 24 98* (**P. Popa**)
Fax: *(+373 22) 20-25-55*
E-mail: *popapavel55@gmail.com*

COLEGIUL DE REDACȚIE

Pavel Popa, *redactor-șef*

dr. Varvara Buzilă,
Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală

dr. hab. Victor Ghilaș, *AȘM*

dr. Mariana Cocieru, *AȘM*

Veta Ghimpu-Munteanu,
Teleradio-Moldova

Veronica Caraulan,
Direcția Cultură mun. Bălți

Gheorghe Nicolaescu,
Cabinetul metodic al Ministerului Culturii

Piața horelor din Cahul va fi renovată

ION DORU,
mun. Cahul

Pentru cahuleni și oaspeții lor, Piața Horelor e mai mult decât o simplă arena a activităților culturale, unde se desfășoară prestigiosul Festival Internațional de folclor „Nufărul Alb", Festivalul muzicii de estradă „Faces of Friends", diverse concursuri, manifestări cultural-artistice. Piața e locul unde în zilele de odihnă se organizează tradiționala Horă, cu participarea împătimiților de cântec și dans popular din satele din lunca Prutului, locul de agrement preferat pentru locuitorii urbei, de la mic la mare, atât de mult îndrăgit de ei pe tot parcursul anului.

De menționat că pe an ce trece, în Piața Horelor au loc tot mai multe activități de anvergură. Astfel, dacă la prima ediție a Festivalului „Nufărul Alb", în 1989, au participat doar colective folclorice din Republica Moldova, deja peste câțiva ani, faima și splendoarea folclorică a evenimentului a ajuns în țările vecine, care au decis să delegheze la Cahul colectivele sale folclorice. Astfel, în anul 1993, Festivalul „Nufărul alb" a aderat la Federația internațională a festivalurilor folclorice (CIOFF) și a fost inclus în Calendarul oficial al acesteia. De atunci, la festival se adună artiști din țările balcanice, dar și din ale state. Și în a.c., atât cahulenii, cât și oaspeții de peste hotare, au avut rarisima posibilitate de a-și bucura ochii și inima cu coloritul folcloric divers, oferit de cele 10 colective artistice din Bulgaria, România, Ucraina, Belarus și, desigur, R. Moldova. Festivitatea de inaugurare a Festivalului „Nufărul Alb" s-a început în mod tradițional cu o paradă a portului popular, colectivele trecând din Piața Independenței până la Piața Horelor. Aici a fost vernisată și o expoziție a lucrărilor de artizanat, unde meșteri populari din toată țara și-au demonstrat măiestria, prin creațiile ce reflectă dragostea de neam, tezaurul ei folcloric. La fel și festivitatea de închidere a festivalului a avut loc în Piața Horelor și nu pe malul Lacului Sărat, așa cum devenise un obicei în anii precedenți. Tot atunci, primarul municipiului, Nicolae Dandiș, a lansat Campania de implementare a Proiectului „Revitalizarea Pieței Horelor, obiectiv turistic și de promovare a tradițiilor în zona de Sud a țării", care prevede reparația scenei și desfășurarea unor acțiuni și evenimente cultural-artistice ce vor valorifica acest spațiu important, cu suportul financiar al Solidarity Fund Polonia în Moldova. În acest sens, Primăria solicită opinia cahulenilor cu privire la caracterul acțiunilor și evenimentelor culturale ce urmează a fi organizate și îndeamnă cetățenii să nu fie indiferenți, să se dea cu părerea, să vină cu idei bune, frumoase. Propunerile pot fi postate pe e-mailul primăriei, la numărul de telefon al instituției sau direct în anicamera municipiului. Edilul a mai precizat că cele mai bune propuneri vor fi votate tot de către cahuleni: prin intermediul unui sondaj online sau prin amenajarea unei cabine de vot în Piața Horelor.

Proiectul are un buget de cca 865 000 mii lei, dintre care cca 37500 lei sunt prevăzuți pentru materializarea ideilor.

dr. hab. **Anatol Eremia**

Rubrică îngrijită de **dr. hab. Anatol Eremia**

Destinul cuvintelor - 17

Din istoria cuvintelor (9)

Originea, semnificația: circ.

Termenul *circ* se bucură astăzi de mare popularitate. Semnificațiile lui sunt bine cunoscute: 1. „gen de artă teatrală, ale cărei reprezentații cuprind o mare varietate de manifestări artistice: gimnastică, acrobație, echilibristică, prezentare de animale dresate, momente comice"; 2. „construcție de formă rotundă, cu tribune pentru spectatori, așezate în amfiteatru, având la mijloc o arenă circulară, unde au loc reprezentații de circ".

Rotund, circular, acestea sunt particularitățile circului contemporan și ale celui antic. De aceea romanii l-au denumit *circus* „construcție în formă de cerc". Mai târziu, pentru a diferenția noțiunile de „circ" și „cerc", unui derivat al lui *circus*, diminutivului *circulus*, i s-a atribuit înțelesul de „cerc", cuvântul *circus* continuând să însemne și mai departe „circ". Francezii au moștenit diminutivul *circulus* cu sensul de „cerc" (fr. *cercle*), ulterior reluându-l pe *circus* cu înțelesul de „circ". Noi însă am păstrat termenul latin *circus* cu semnificația inițială de bază „cerc", iar pentru noțiunea de „circ" am împrumutat cuvântul respectiv din limbile latino-romanice actuale (fr. *cirque*, it. *circo*).

Începuturile acestui gen de artă le aflăm din istoria popoarelor antice: egipteni, micenieni, greci. Elemente de circ conțineau pe vremuri cursele de care și luptele gladiatorilor din Roma, precum și jocurile olimpice din Grecia. La începuturi circul nu era totdeauna un loc de veselie, pentru că sclavii romani, pentru a-și căpăta libertatea, adesea trebuiau să se lupte cu animalele sălbatice, uneori urmând să le cadă pradă..

Mai târziu spectacolele de circ au inclus în programul lor și reprezentații de acrobați, gimnaști, jucători pe sârmă, jonglori, clovni, demonstrații de animale dresate. Primul circ din Roma a fost *Circus Maximus,* căruia i-au urmat apoi și alte circuri la fel de importante.

În Evul Mediu, arta circului a fost continuată mai departe de actorii ambulanți care călătoreau în grupuri mici și organizau spectacole pe la bâlciurile din marele orașe europene. Clădiri speciale pentru circ au început să se construiască abea în sec. al XVIII-lea. Primul circ staționar a apărut la Londra în 1768, la Sankt-Petersburg în 1769, la Paris în 1789, în Philadelphia (SUA) în 1793.

În Țările Românești circul și-a continuat periplul tradițional popular până la începutul sec. al XIX-lea. Trupe de circari ambulanți rătăceau prin orașe și târguri, organizau spectacole în piețele publice, pe la hanuri, pe la casele demnitarilor și boierilor. În unele orașe poposeau și trupe de circ stăine. În 1831-1835, la București evaluau ansamblurile de circ din Viena și Paris. În anii 1841-1846, la Iași își demonstrau măiestria artistică actorii trupelor de circ din Italia.

Tradițiile vechiului *Circ Sidoli*, măiestria trupelor de circ *Shapito* și *Rococo* au fost preluate ulterior de *Circul Globus* din București, fondat în 1961. Circul de Stat din Chișinău a fost inaugurat în anul 1981. Sala de spectacole a circului are 1900 de locuri, dispuse în amfiteatru, cu diametrul de 13 m. Localul circului, deși acum se află parțial în reconstrucție, găzduiește reprezentații ale artiștilor locali și ale celor de peste hotare. Ridicat la nivel de artă, circul simbolizează astăzi nu doar una dintre reprezentațiile de divertisment, ci și un eveniment elevat, realizat cu complexe montări scenografice și coloane sonore de excepție, constituind mărturia unor adevărate virtuozități tehnice și estetice (*Istoria circului românesc*, 1954).

Cuvântul *cerc* a dezvoltat în limba română o gamă largă de sensuri: „circumferință", „figură, desen, linie în formă de inel", „șină de fier, fixată în jurul roților de lemn", „bandă subțire de metal sau de lemn, care înconjoară un butoi, pentru strângerea doagelor", „sferă, cuprins de cunoștințe, de ocupații" (sens figurat), „grup de oameni cu preocupații, convingeri și idei comune" , „lume, societate".

În operele scriitorilor cuvântul *cerc*, în afară de sensul de bază, poate avea și alte semnificații. Un fragment din poezia „Lacul" de M. Eminescu, în care cuvântul *cerc* este folosit cu înțelesul de „val", „undă": *Lacul codrilor albastru, Nuferi galbeni îl încarcă, Tresărind în c e r c u r i albe, El cutremură o barcă.*

Etimonul latin *circus* sau radicalul său modificat *cerc-* pot fi recunoscuți ca elemente formative în numeroase cuvinte moștenite sau împrumutate, care, la prima vedere, nu dau de bănuit că dispun de un etimon comun. Astfel, un derivat direct al lui *circus*, verbul latin *circo, circare*, ce semnifica „a (se) roti", a dat naștere în limba noastră verbului *a cerca*, folosit în trecut cu sensul de „a căuta". La drept vorbind, a căuta un lucru înseamnă uneori a te învârti în jurul lui mult și bine. Aceeași etimologie o are și verbul *a încerca* „a verifica, a proba". Radicalul *circ-* apare și în cuvintele *cearcăn, cercel, a cerceta, circuit, circumferință, circumscripție*. Astfel treptat cuvintele își dezvăluie tainele de veacuri.

EUGENIA CAZACU, șef Cămin cultural, Valea Rusului

Diaspora, o forță care nu mai poate fi neglijată

În luna lui gustar când lanurile de păpușoaie se mișcă în valuri, câmpurile ondulate, acoperite de floarea soarelui se deschid în fața ochilor ca o binecuvântare, pâlcurile de cicoare albastră, înprăștiate pe ogoare și în apropriere de drumuri, coboară azuriul de pe bolta cerească pe pământ, verdele frământând al pădurii, casele satului, zugrăvite în culoarea cerului sau a frunzelor din baladă, la Valea Rusului, Fălești , pe data de 20 august 2017, sa organizat sărbătoarea – Zilele Diasporei: „Diaspora, o forță care nu mai poate fi neglijată".

A fost o armonie de sentimente în sufletul nostru, căci după atât amar de vreme ne-m revăzut sătenii, reveniți la baștină, am invitat și am primit oaspeții cu hulubași copți la țară și tradiționala frunză verde de stejar – talismanul sărbătorii. Ne-am bucurat nespus de mult, că au acceptat invitația noastră – Rusu Mihaela, Braniște Ina, Popa Lilia, Țurcanu Svetlana, Bucliș Grigore, Popa Eduard, Iurcișin Valeria, Braniște Bianca și ne-au onorat cu prezența. Cu această ocazie lucrătorii de cultură – Cazacu Eugenia, managerul Căminului cultural, Lungu Nălea, șefa bibliotecii, au pregătit un program special – Convorbire cu invitații diasporei: „Diaspora, o forță care nu mai poate fi neglijată". Formația folclorică „Văleanca", conducător Eugenia Cazacu a prezentat spectacolul muzical: „Unde ești, floare tămăduitoare a dorului". Ne-au încălzit inimile cu melodii frumoase Bucliș Veronica, Negoița Maria, Iurcișin Valeria. Cu răsuflarea întretăiată, invitații au ascultat poezia „Cu dragoste divină", creație proprie de Negoița Maria.

De la această sărbătoare n-a lipsit nici expoziția cu delicii culinare „Plăcinte ca la mama acasă". Atmosfera a oferit prilej de satisfacție, împreună am evocat frumoasele amintiri din copilărie și adolescență, căci satul de baștină este locul unde venim cu bucuriile și necazurile noastre, iar el ne primește pe toți și pe cei care-i mențin valoarea și existența, și pe cei duși de valurile vieții...

Potrivit obiceiului, sărbătoarea a finalizat cu tradiționala Horă ca la Valea Rusului.

Ne-nfrățește și ne menține ca neam, jocul din bătrâni

Dansatorii din satul Cociulia, r. Cantemir, au confirmat în repetate rânduri că sunt din tagma celor cu performanță, reprezintă o valoare incontestabilă prin măiestria jocului nostru popular: colectivele „Mocăncuța” și „Șoimii neamului”, ambele conduse de ilustrul coregraf Filimon Dimcea, duc hăt departe faima dansului popular românesc.

Zilele trecute, „Șoimii neamului”, a revenit acasă, de la Festivalul-concurs de dans popular, care a avut loc, la 21 octombrie, în satul Sadaclia, r. Basarabeasca, cu locul I. Focoșii dansatori cociulieni au fost de neântrecut și la Festivalul Internațional de dans popular „Hai la joc”, desfășurat, la mijlocul lui Brumărel, în capitala țării, Chișinău, unde au ocupat, la fel, locul I.

După cum i-a declarat corespondentului nostru Sergiu Toderici, șeful Serviciului Cultură și Turism Cantemir, duminică, 22 octombrie 2017, colegii mai mari ai „Șoimilor”, ansamblul „Mocăncuța”, a participat la Festivalul Horelor, desfășurat la Horești, raionul Ialoveni, unde s-au învrednicit de onorificul titlul de „colectiv favorit”. Amintim că ambele colective dețin titlul de „model”, aici fiind pregătiți dansatori de valoare, care completează, ulterior, colective profesioniste de dansuri populare din republică. Satul Cociulia este și gazda Festivalului-concurs „Jocul din strămoși lăsat”, ce adună colective de dansatori din raioanele de sud ale țării, promovând, astfel, creația populară, contribuind la conservarea și perpetuarea dansului popular, care ne menține ca neam.

Text și imagini: **ION DOMENCO**

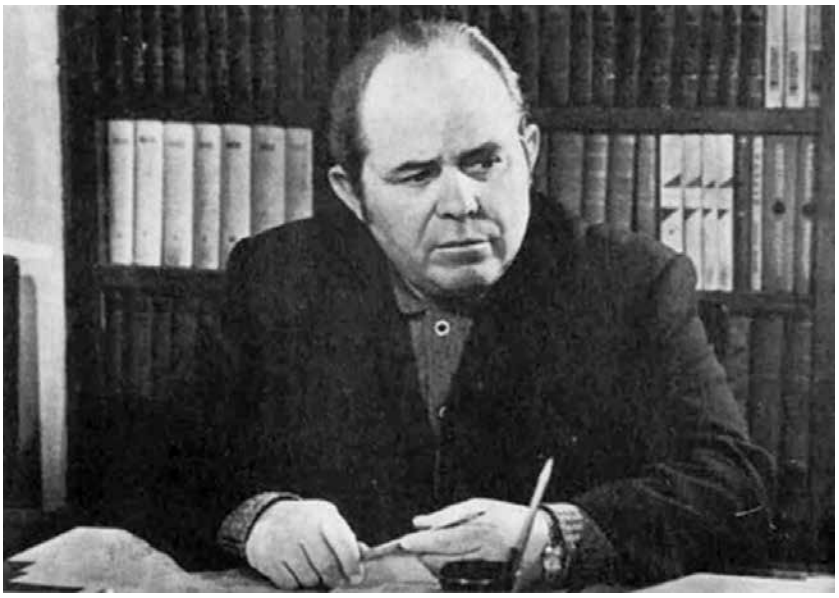

Valorificarea elementelor folclorice în opera scriitorului Ion C. Ciobanu

Dr. MARIANA COCIERU,
Institutul de Filologie (Chişinău)

În pofida solicitărilor politico-istorice de a crea opere în cheia realismului socialist, de a acorda un interes mai profund elementului social, prin „«imitarea» vieții așa cum este" (R. Wellek și A. Warren) sau prin „oglindirea veridică a vieții din perspectiva revoluționară" [1, p. 13], critica literară a ținut să sublinieze că și în această perioadă de stagnare au apărut lucrări artistice care se pretează unui studiu artistic fără implicații politice. Referindu-se la primul roman al prozatorului I. C. Ciobanu, *Codrii*, exegetul Nicolae Bilețchi a menționat: „Putem, bunăoară, elimina pânza epică *Codrii* de Ion C. Ciobanu din contextul literar viu, dar nu avem dreptul să nu remarcăm, [...] că prin ea romanul nostru de la începutul anilor '50 a făcut un pas înainte pe calea afirmării sale: rezolvând problemele timpului și spațiului artistic, liricizând întrucâtva narațiunea care până atunci era aridă și neutră, conturând caractere veridice, care apoi au constituit pentru alți autori modele în munca de obiectivizare a personajelor" [2, p. 63].

Pentru cercetarea fondului etnofolcloric preluat de prozatorul I. C. Ciobanu în operele sale, vom supune analizei minuțioase textele romancierului pentru a determina modalitățile de transfigurare artistică a creației populare și stabili nivelul de asimilare a constituentelor etnofolclorice. Exegezele literare asupra romanelor lui Ion C. Ciobanu dezvăluie, pe bună dreptate, că scriitorul a adoptat pentru compoziția operelor sale elementul liric. Bunăoară, același critic N. Bilețchi ne mărturisește că în perioada „dezghețului hrușciovist" majoritatea scriitorilor au apelat la lirism, declanșând un nou curent stilistic care a generat, după cum menționează și exegeta Eliza Botezatu, constituirea prozei lirice, lirico-romantice, lirico-psihologice [3, p. 72-73] (avându-i exponenți pe scriitorii I. C. Ciobanu, I. Druță, G. Meniuc, D. Matcovschi, V. Ioviță, I. Burghiu etc.). Asupra centrului liric (Toader Frunză) care conlucrează în tandem cu cel epic (Toader Lefter) ne atenționează și criticul Mihai Cimpoi în reflecțiile sale despre romanul *Poduri-le,* iar pierderea, uneori, a respirației epice din roman, spre regret, nu poate fi compensată cu „lirismul și umorul abundent" [4, p. 155]. Lirismul e declanșat de digresiunile ample, reflecțiile asupra trecerii timpului, manifestări ale eului scriitoricesc, prozatorul reușește să coaguleze un lirism și din evocarea elementelor folclorice și a detaliilor etnografice în urzeala scriiturilor sale. Or, de cele mai multe ori, acestea ajută la conturarea și reliefarea unor caractere umane: „Implântarea în realitatea etosului secular prin intermediul proverbelor, dictoanelor, vorbelor de spirit, pătărăniilor etc. au înviorat considerabil forma romanului și au sporit în mod deosebit posibilitățile lui de caracterizare a personajelor" [1, p. 249].

Personajele romanelor sunt antrenate într-o continuă reabilitare a matricei stilistice a neamului. Benevole sau impuse, toate drumurile parcurse sunt orientate în final spre etica sănătoasă a satului cu toate învățăturile și deprinderile seculare ale strămoșilor. Or, eșecurile suferite în toate peregrinările personajelor prin tumultuosul val al vieții se datorează separării de matricea spirituală sau conform convingerilor bătrânul Lefter, rupturii „de la pământ" [5, p. 18]. Că până la urmă și Toader Frunză, și Constantin-tatăl, și Nică-fratele revin din drumuri la baștină pentru a-și făuri destinul, alături de cei dragi, urmând înțeleapta expresie paremiologică: „Când ți-i scris și în frunte ți-i pus" [5, p. 106].

Referitor la subiectul valorificării elementelor folclorice și a descrierilor etnografice în proza scriitorului I. C. Ciobanu s-au pronunțat mai mulți exegeți din Republica Moldova. În viziunea lui N. Bilețchi, după cum am menționat mai sus, constituentele etnofolclorice sunt utilizate pentru a caracteriza mai obiectiv personajele: „Componentele interioare – felul personajelor de a vedea lumea, de a medita și a exprima gândurile, de a reacționa la manifestările vieții. – Alături de atributele exterioare – burca, sumanul de șiac, fusta de șase lați, traista, palanița de făină de popușoi, atât de abundente în roman, alcătuiesc specificul lui național" [1, p. 242]. Într-un interviu cu prozatorul I. C. Ciobanu, scriitorul Mihai Gh. Cibotaru va reliefa următoarele: „Nu știu alt scriitor care să cunoască în măsura în care cunoașteți Dumneavoastră datinile, obiceiurile, tradițiile populare, psihologia, caracterul, spiritul, felul de a fi al țăranului. I-ați făcut monument durabil în cărțile dumneavoastră" [6, p. 8].

Acad. Mihai Cimpoi îi dezvăluie măiestria creatoare în momentele când scriitorul „surprinde rădăcinile spirituale ale poporului, legătura lui sufletească cu pământul și natura, valorile lui morale", „pentru reproducerea fidelă a anumitor dimensiuni ale vieții satului moldovenesc" [4, p. 160]. Și criticul Ion Ciocanu într-un studiu complex asupra creației scriitorului va sublinia că lirismul și umorul, fondul paremi-

ologic al vocabularului, precum și modul de a simți și de a gândi al personajelor din prozele sale „vine din creația populară orală” [7, p. 12]. Multe din personajele prozatorului descind din tiparele eroilor folclorici.

Într-un alt studiu, același critic se va opri detaliat asupra fascinației prozatorului I. C. Ciobanu pentru speciile folclorice ale genului aforistic, gnomic. În articolul *Vocația aforisticului*, criticul dezvăluie scopul artistic al scriitorului de a apela conștient la aceste constituente folclorice: „Utilizând aforisme [...], I. C. Ciobanu a reușit să contureze bine modul de a gândi al satului moldovenesc, felul lui de a se exprima, să-i facă cititorului cunoștință cu maximele populare în care s-a materializat înțelepciunea de veacuri a oamenilor muncii. Proverbele, cuvintele proverbiale, zicalele au contribuit în mare măsură la îmbogățirea coloritului etnic, național al romanului *Podurile*, servindu-i însă scriitorului, întâi de toate, la caracterizarea psihologică și socială a personajelor” [8, p. 206]. Personajul Toader Lefter, dar și ceilalți eroi ai prozelor lui I. C. Ciobanu, reprezintă dovada cea mai elocventă a creatorului anonim de paremii. Intertextualizarea vorbelor de duh vine să contureze anumite situații narative, să releve statul moral și fizic al unor personaje cu care intră în contact, să pună capăt unor conflicte etc. Bunăoară, discuția de pe malul iazului unde a fost „pescuit un om înecat” sfârșește cu zicala „Când te paște nevoia, nu știi de unde vine” [5, p. 14]. Într-un alt context, același subiect, completat cu dezvăluiri (cel înecat a fost ucis din cauza banilor), este motivat de paremia „banul de când e el e ochiul dracului” [5, p. 48. A se vedea: 9, p. 107]. Pentru a sfârși pornirea fratelui său Nică de a dezvălui adevărul- „trădare” despre cine a luat anul trecut proptelele de la gard de le-a dus la *Denii*, Toader Frunză i-o taie cu expresia: „După războiu mulți viteji se-arată!” [5, p. 25. A se vedea: 10, p. 98]. Frica față de prietenul bunelului, moș Andrei, îl face pe „arestantul” Toader să se țină departe de cârja acestuia, „vorba celor mai mari: paza bună trece primejdia rea” [5, p. 32. A se vedea: 9, p. 218]. Fenomenul de a bârfi pe cineva în legătură cu anumite întâmplări din viața satului este concentrat în expresiile: „mai ușor e să oprești vântul, decât gura satului. Ce știe satul, nu știe nici bărbatul” [5, p. 47. A se vedea: 9, p. 213, 112] etc.

Unele expresii intertextualizate dezvăluie trăsăturile de caracter ale unor personaje. Costache Frunză pentru că se rupsese de pământ și luase calea dăscăliei, după care, din cauza unui conflict, revenise în sat, ajunge a fi: „Nici om învățat, nici țăran cu talpa lată. Ori cum a zis moș Toader: nici câine, nici ogar” [5, p. 19. A se vedea: 9, p. 215]. Pentru curiozitatea sa de a asista la discuțiile maturilor și nepriceperea în ale gospodăriei, Toderică era mereu pedepsit cu vreo expresie paremiologică cu tentă negativă. Bunăoară, fiind în aprecierile tatălui un „căscăun, pofticios de vorbă ca o muiere” care nu se corectează, era răsplătit cu „năravul din născare leac nu are!” [5, p. 42-43. A se vedea: 9, p. 66] sau „târâie-brâu și un gură-cască” [5, p. 44. A se vedea: 9, p. 180, 85]. Alegând-o pe Vica, fiica lui Gheorghe Negară, dintre toate fetele mari ale satului este apreciat de către vecinele bârfitoare cu paremia: „După sac și petic, cumătro!” [5, p. 47. A se vedea: 9, p. 109]. Că personajul Gore Fârnache avea doar fete se datorează faptului că „la băieți era plești norocul lui Gore” [5, p. 75. A se vedea: 9, p. 157]. Pe acest Gore, bunelul Toader într-o dispută are să-l înzestreze cu expresia „te-ai dus la Cocorozeni bou și-ai venit vacă!” [5, p. 77. A se vedea: 9, p. 40], iar într-un alt context: „din coadă de câine nu mai faci sită de mătase!” [5, p. 111. A se vedea: 9, p. 34]. Trăsătura negativă a caracterului lui Iosub Vârlan e marcată de bunelul Toader Lefter prin expresia: „vita-i tărcată pe dinafară, Iosub Vârlan pe dinăuntru” [5, p. 137]. Impregnarea pânzei narative cu expresii paremiologice îl apropie evident de modelul narativ crengian izvorât din oralitatea folclorică. Critica literară a timpului a apreciat acest moment ca fiind unul definitoriu pentru căutările artistice ale prozei „rurale” a anilor ’60 [7, p. 77].

Pe lângă sensibilitatea și receptivitatea prozatorului pentru creațiile paremiologice, putem scoate în relief și transfigurarea unor credințe și superstiții populare. Viile cucorenilor aveau „câte un cap de cal înfipt într-un harag” pentru a aduce „noroc în vie” [5, p. 10]. În credința poporului aceste toteme aveau funcția de protecție și de fertilizare: „Caii albi, considerați în general solari, dețin o permanentă funcțiune apotropaică. Țestele de cai, curățate până la albire, se înfigeau în parii gardurilor de curți, în vii, în boldurile de pe crestele caselor, în cosoroabele care ieșeau peste coama casei, ca însemne apotropaice” [11, p. 516]. Pentru că au fost prinși de o ploaie cu soare, mama lui Toader crede „că sunt multe fete mari îngreunate” [5, p. 202]. O altă credință stilizată artistic dezvăluie rolul păsărilor în soarta oamenilor: „Dacă vezi prima oară cocostârcul fără pereche, tot fără pereche îți va cânta cucul anu-împrejur” [5, p. 63]. Unele din ele se referă la practicile magice care vădesc furtul bunăstării, forței animalelor: „Că albina și oaia tare-s slabe, ușor le poți lua mana” [5, p. 94]; vrăjitorii iau „mana vacilor în noaptea de Sfântul Gheorghe” [5, p. 61]; „mătușa Verunea știe să iei mana la vaci. [...] Cică se scoală în sara de Sfântul Gheorghe și umblă toată nopticica pe câmpuri, pe toloace, pe șesuri, prin păduri. Îmblă și ia mana la vaci... Apoi... că de atâta alte vaci dau lapte puțin, iar vaca mătușii Verunea împle de trei ori pe zi donița! [...] gospodarii din Cucoara își ascundeau vacile în saraiuri, puneau lăcăți grele [...]. Dar tot degeaba [...], mătușa Verunea era mare vrăjitoare, [...] dumneaei lua hățurile din tindă și se ducea [...] după mana vacilor. [...] Îmbla toată noaptea, făcând farmece, bolmojind descântece. Iar când începea să se genească de zi și să pice roua, ea târâia hățurile prin roua imașurilor până în răsăritul soarelui... Apoi venea acasă și-și încingea cu hățurile vaca de la iesle” [12, p. 134]. Această practică magică, contextualizată etnografic, era efectuată în popor în ajunul Sfântului Gheorghe, deoarece se credea că „în această noapte vrăjitorii dispun de o putere maximă pentru a lua mana grâului, dar mai ales a laptelui” [13, p. 48] și tot în această noapte roua are puteri miraculoase, inclusiv pentru a spori mana animalelor [13, p. 52].

Credința despre comorile ascunse în fundul pământului cunoaște, de asemenea, o interpretare amplă în contextul romanului *Podurile*: „Bădița Vasile, păscând oile, păzind stâna noaptea, în fiecare an vedea comori arzând. [...] Nu spunea la nimeni unde a văzut comoara arzând, că dacă spui, se duce comoara în fundul pământului. De cât ori a alergat bădița Vasile cu hârletul să scoată comoara. Aștepta până ardea toată rugina, apoi se apuca de săpat. Dar de ce săpa, comoara se îndepărta, o păzeau duhurile. Din groapă îi strigau cu glas de om să juruiască cloșca cu puii, adică nevasta și copiii, și comoara se va da prinsă” [5, p. 108]. În credințele poporului român aceste comori sunt îngropate de personaje mitice (uriași), sau de oameni când năvăleau dușmanii (turci, leși, muscali, tătari) sau hoții, detalii pe care ni le prezintă și prozatorul. Conform relatărilor informatorilor din culegerile de folclor, culoarea flacării care arde deasupra locului unde e ascunsă comoara dezvăluie natura banilor. Asemenea mărturii intercalează și autorul: „Rugina de pe galbeni de aur, arde roșietic, argintul sloboade pară albă ca lumina zilei, arama o mănâncă vârcolacii într-o pălălaie însângerată” [5, p. 107]. Argumente ale existenței acestor

credințe în mentalitatea populară ne dezvăluie și folcloriștii G. Ciaușanu [14, p. 51-54], T. Pamfile [15], A. Gorovei [16, p. 72-73] ș. a. O altă credință intercalată dezvăluie soarta șarpelui: „Așa o să înghețe și o să se prăpădească. – A zis tata. – A mușcat un om și nu-l primește pământul" [5, p. 201]. Existența acesteia în mentalul folcloric o aflăm elucidată în lucrarea lui Artur Gorovei privind credințele și superstițiile poporului român: „Șerpele care-l vezi iarna undeva înghețat, nu e primit de pământ, din cauza că a mușcat un om" [16, p. 318]. Din superstițiile valorificate de prozator aflăm câteva prin care se determină semnele timpului: „Splina porcului! V-am spus că o să fie iarnă lungă... Voi credeați c-a mâncat-o lupul... Iarna n-o mănâncă lupul! Iaca și... gura vacii... Luați și voi sama la semne. Dacă splina-i lungă și îngroșetă la vârf, să știți că o să fie iarnă lungă... Și cu helgea la fel! Dacă o vedeți în cojocică albă, îi semn bun. Se așterne iarnă moscălească!" [5, p. 260]. Aceste semne temporale în interpretarea poporului le găsim înregistrate în lucrările folcloriștilor N. Băieșu: „După ce porcul curățat este spintecat, toți cei în vârstă care sunt prezenți se uită la splină, crezând că ea arată cu siguranță cum va fi iarna curentă (unii numesc organul acesta *iarnă*, *iarna porcului*)" [17, p. 122] și A. Gorovei: „Dacă se vede pe la sfârșitul iernei helgi cu blăni negre, va urma curând primăvara; dacă au blăni albe, apoi va fi încă iarnă. – Bucovina" [16, p. 379].

O serie de credințe țin de interpretarea oniricului. Mama lui Toderică crede că dacă visezi foc ori flori roșii, o să fie o zi frumoasă cu soare [5, p. 207]. Visul lui Toader Frunză despre profesorul de latină prezent în casa bunelului vine ca o premoniție. Aceeași conotație are și delirul bunelului în care o vede pe mama Domnica, plecată în lumea celor drepți de mult timp în urmă. Aceste momente provoacă într-un final moartea bunelului [A se vedea: 16, p. 204].

Elementul memorialistic al discursului narativ din romanele *Podurile*, *Cucoara* și *Podgorenii* tinde să le apropie compoziționalde specia povestirii folclorice, înrudită cu jurnalul oral. Pornind de la definiția povestirii vom consemna prezența în narațiuni a descrierilor unor fapte executate de narator sau a unor evenimente, întâmplări la care acesta a fost martor direct sau indirect. Reieșind din aceasta, observăm că naratorul homodiegetic Toader Frunză e un fel de spectator și participant la fenomenul rural și etnografic existent în satul Cucoara, dar și în cele adiacente acestui spațiu de sorginte folclorică. Naratorul relatează elemente de decor rustic, obișnuințe ale țăranilor în funcție de ontologia acestora. Pe lângă relatările despre existența zilnică a consătenilor, a unor amintiri istorice, consemnăm și evocări ale experiențelor personale, care grație formulelor de narare orală le apropie de istorisirile folclorice. Printre constituentele unor astfel de povestiri se înscriu întâmplările cu caracter excepțional sau ieșite din comun: „Acest tip de povestiri, generat de nevoia omului de a le comunica semenilor săi diverse experiențe de viață și de a le împărtăși situații de pe urma cărora pot fi trase învățături, are o vechime uriașă. [...] Preferința pentru descrierea întâmplărilor extraordinare face ca, printre subiectele reluate frecvent de povestitori, să figureze întâlniri cu animale sălbatice, aventuri la care naratorul a participat sau susține că a participat pentru a-și spori prestigiul în fața auditoriului, întâmplări uimitoare din satul natal (sinucideri, crime etc.)" [18, p. 250]. Din această perspectivă vom sublinia că intertextualizarea de către scriitor a elementelor etnofolclorice urmărește preponderent prin povestit conturarea celei mai directe și cuprinzătoare forme de manifestare și realizare a oralității, unde „totul «se povestește» – meseriile, îndeletnicirile, credințele, dar mai ales faptele de viață care marchează și orientează individul și comunitatea, armonizează și ordonează existența lor – constituindu-se astfel *un vast tărâm expresiv-explicativ* – impresionanta «enciclopedie populară», o «ontologie» a lumii și a existenței ca nivel al cunoștințelor specifice culturii tradiționale orale și civilizației rurale preindustriale" [19, p. 64-65]. Plasarea parabolei despre curcubeu [5, p. 4] chiar la începutul romanului *Podurile* (amintită într-o formulă laconică și în romanul *Codrii* [20, p. 17]) are drept scop inocularea sensului figurat și a caracterului moralizator privind existența umană, urmărind, totodată, și finalitatea estetică, educativă, filozofică și normativă a narațiunii. Compozițional romanul, apreciat de către critica literară drept un roman-destin, este împărțit în douăsprezece părți, intitulate sugestiv *Poduri*, care reprezintă obstacolele pe care trebuie să le înfrunte personajul principal Toader Frunză în drumul său de inițiere până la atingerea stării de beatitudine (fericire), a maturității. Scriitorul invocă în acest context și parabola despre împărțirea anilor [5, p. 45]. Folclorică în esență, parabola are menirea de a ambiguiza mesajul narațiunii: „Intercalată în roman, parabola devine un element al conținutului acestuia și contribuie nu doar la constatarea sau chiar zugrăvirea concret-sensibilă a vieții, ci la interpretarea filozofică a realității. Trecând acele «multe poduri ale vieții», despre care vorbise bunelul Toader în parabola premărgătoare romanului, omul (Toderică în particular) are a se ciocni, pe rând, de toate greutățile și neajunsurile ce-i sunt hărăzite" [7, p. 72].

Pentru a reda veridicitatea și naturalețea unei atmosfere rurale impregnate de etosul popular, prozatorul va surprinde cititorul cu istorioare din viața personajelor secundare: Gheorghe Negară [5, p. 48-50; 12, p. 166-167], moș Pătrache [5, p. 68, 89-92], Gore Fârnache [5, p. 74-77], badea Vasile Sufletelul [5, p. 104], Anton Scrâmbiță [5, p. 123], bătrânul Leiba [5, p. 126-134], Iosub Vârlan [5, p. 137; 12, p. 255-268], mâca Domnica [5, p. 146-147], Ion Musteață/Nani [12, p. 120, 126], mătușa Verunea vrăjitoarea [12, p. 131-134]; cu tradiții istorice despre răzeșii și nadelnicii din Cucoara [12, p. 161-163]; pătărănii: despre șerpii care fac pietre scumpe [5, p. 11], despre vânătoarea de urși [5, p. 33-34] sau lupi [5, p. 56-57], despre hoțul, dus pe etap [12, p. 124]; cu legende mitologice despre Michiduță [5, p. 88], despre călătoria lui Sf. Petru și Dumnezeu pe pământ [5, p. 199-200], despre comori ascunse [5, p. 107-108; 12, p. 280-283]; cu legendele onomastice a unor porecle: Scrâmbiță [5, p. 123, 163], Ciurar, Steaga, Rogojină, Usturoi, Țapul, a Căprii [5, p. 163], Chinezii [12, p. 115], afumații, ciotcarii și ceparii [5, p. 117]; cu legende toponimice: Piscul lui Osie [5, p. 10] etc.

Susținând aceleași temelii etice seculare va recurge și la enunțarea fragmentară a unor secvențe din riturile existențiale. O serie de obiceiuri din cadrul ritualului nașterii au loc după apariția copilului lui Nică. Îngrijirile pruncului de mama Catinca, reprezintă în fond, niște operații (scăldătoarea, înfășarea, modelarea craniului, masajul corpului) supravegheate de bunică, în trecut executate de moș, moașă – rude de sânge [A se vedea: 21]. Botezul copilului prin moștenirea prenumelui bunelului are drept semnificație continuitatea neamului, a „dalbului de pribeag" prin reprezentantul tânăr. La români există credința de perpetuare a numelui, dar și a destinului acelui om, numele căruia îl moștenește. Bunelul Toader Lefter a plecat în lumea „de dincolo", dar sângele său va curge mai departe prin nepotul Teodor/Dorel: „Așa e de când lumea: viii cu viii și morții cu morții. Trăiește bunelul în strănepot" [22, p. 436].

Sub aspect etnografic sunt valorificate și o serie de obiceiuri din cadrul ritualului nupțial. În romanul *Podurile* sunt preluate elemente privind furatul miresei, a fetelor

mari [5, p. 44, 87], achitarea „vulpii" [5, p. 116, 119], jucatul zestrei [5, p. 118], masa mare [5, p. 121] etc. În romanul *Cucoara*, descrierea nunții lui Ion Ungureanu este axată pe consemnarea obiceiurilor nupțiale vechi într-o perioadă a degradărilor, când regimul instaurat propaga o politică ateistă de condamnare a datinilor și tradițiilor strămoșești.

În textele *Podurile, Cucoara* și *Podgorenii* observăm o perspectivă narativă generațional-diacronică, pânzele epice propunând o interpretare a evenimentelor istorice trecute prin filiera sufletească a trei generații. Experiența de viață acumulată de strămoși este transmisă de la cel mai în vârstă la cel mai tânăr: „Arta vieții, învățăturile străbune, deprinderile pământului le deține, ca nimeni altul în Cucoara, bunelul Toader Lefter. Și nu numai le deține, ci le dăruie și celorlalte personaje ale romanului: moș Ștefănache, Pătrache, Gheorghe Negară și a. Cu ajutorul lui toți oamenii învinge greutățile anilor treizeci, trec prin război, se acomodează la primele experiențe de esență socialistă" [1, p. 249]. În viziunea lui Toader Frunză imaginea bunelului său coboară din basmele și legendele noastre populare: „bunelul îi răsărea ca o figură din povești, mare cât un uriaș, cu o putere pe măsura eroilor din legendele populare. Și vorbele și faptele lui înoată în ceața basmelor. De mic nu lăsa o vorbă de-a bunelului să treacă pe lângă ureche" [12, p. 122], deoarece îi purta „bunelului și numele și toate sâmbetele" [5, p. 149].

Intenționând să realizeze niște letopisețe ale satelor, I. C. Ciobanu își focalizează acțiunea asupra lumii singurenilor, cucorenilor, oameni înfrățiți cu pădurea, cu codrul până la o contopire spirituală. „Aici la codru" zic țăranii, puși în diverse situații de a-și motiva statutul de codrean, în fața câmpenilor sau a celor străini. Legat de codru e și Toader Frunză, personajul central în jurul căruia se învârt evenimentele din narațiunile *Podurile, Cucoara, Podgorenii*. Multe din digresiunile eroului se referă nemijlocit la freamătul copacilor, al măgurilor verzi: „Numai la vederea acestor măguri simțea parcă aievea mirosul de verdeață, mirosul frunzișului răcoros..." [12, p. 39-40].

Nu mai puțin important e și comicul (ironia, umorul, sarcasmul) apropiat de râsul popular, valorificat ca tehnică de redare a caracterelor umane sau a unor situații grotești. Încărcate de umor folcloric sunt vorbele de duh ale bunelului Toader Lefter, dar și legendele unor porecle, imprecațiile, injuriile, complimentele ironice la adresa unor personaje etc. Deținător al unei mentalități populare ascuțite, bunelul declanșează haz și voie bună prin vorbele istețe (episodul cu popa Usturoi, cu moș Andrei etc.), prin născocirile unor pătărănii, anecdote, povestiri și glume (pomenite ceva mai sus), prin comportament comic (când se aprindea-supăra, țupăia într-un picior; cu moș Andrei, prietenul său, se ia la trântă ș. a.). Prezența în vorbirea acestuia a unor expresii (ticuri: „beș-maior", „gura vacii", „nafura lupului", „mâncal-ar lupii", „căcăreaza brâncii", „bob-sositor", „vin călcat de broaște" etc.) pe care nu le mai întâlnești la un alt personaj, ci doar reiterate prin formula „vorba bunelului" de către nepotul acestuia, Toader Frunză, în anumite contexte, demonstrează că „limba, în care generatorii de râs folcloric își expun subiectele, este întrucâtva de altă calitate față de limba folosită curent, zi de zi, în mediul de viață al maselor; este o limbă aleasă, a omului care vrea să spună ceva deosebit, interesant, bun de luat în seamă; o limbă cu mai multe expresii și comparații pitorești, expuse în fraze rotunjite, econom și ingenios. Este, de fapt, o manifestare a simțului artistic ales, pe care îl dețin doar unii dintre oamenii din popor" [23, p. 26-27]. Asemeni bunelului, și Toader Frunză va folosi excesiv în limbajul său expresii paremiologice cu tentă umoristică.

I. C. Ciobanu în prozele sale recurge la formulele narative preluate din povestirile orale, izbutind prin acestea să dea unor fragmente și personaje un caracter profund legendar, iar altora – umoristic. Oralitatea și-o însușește prioritar din discursul aforistic sentențios, iar lirismul din digresiunile filozofice asupra lumii și a condiției existențialului uman în simbioză cu natura. Folclorismul operelor sale rezultă din faptul că scriitorul înregistrează istoria vieții spirituale a poporului într-o continuă perpetuare a valorilor și legilor nescrise a acestui spațiu folcloric, reușind să se înscrie în noua tendință literară de „reabilitare a eticului și a sacrului".

Referințe bibliografice:

1. Bilețchi Nicolae. *Analize și sinteze critice*. Chișinău: Elan Poligraf, 2007. 336 p.
2. Bilețchi Nicolae. *Socialul în literatură: Avataruri și adevăruri. În: Literatura română postbelică. Integrări, valorificări, reconsiderări: manual – studii pentru școala universitară și cea preuniversitară*. Chișinău: Tipografia Centrală, 1998, p. 49-64.
3. Botezatu Eliza. *Cheile artei: Studiu asupra creației literare a lui George Meniuc*. Ediție revăzută și completată. Chișinău: CEP USM, 2012. 195 p.
4. Cimpoi Mihai. *Alte disocieri*. Chișinău: Cartea moldovenească, 1971. 255 p.
5. Ciobanu Ion C. *Scrieri*. Vol. 2. Chișinău: Literatura artistică, 1978. 612 p.
6. *Moldova: Revistă ilustrată de atitudine civică*. 1997, nr. 10-12, p. 8.
7. Ciocanu Ion. *Podurile vieții și ale creației. Studiu asupra creației literare a lui I. C. Ciobanu*. Chișinău: Literatura artistică, 1978. 188 p.
8. Ciocanu Ion. *Dialog continuu: Articole, eseuri*. Chișinău: Literatura artistică, 1977. 268 p.
9. *Dicționar de proverbe și zicători românești*. Alcătuire, prefață Grigore Botezatu și Andrei Hâncu. București-Chișinău: Litera-International, 2001. 268 p.
10. *Proverbe și zicători*. Alcătuirea, articolul introductiv și comentariile de E. Junghietu. Chișinău: Știința, 1981. 320 p.
11. Vulcănescu Romulus. *Mitologie română*. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1987. 712 p.
12. Ciobanu Ion C. *Scrieri*. Vol. 3. Chișinău: Literatura artistică, 1978. 678 p.
13. Pavelescu Gheorghe. *Mana în folklorul românesc: Contribuții pentru cunoașterea magicului*. Sibiu: Tiparul Krafft & Drotleff S. A., 1944. 132 p.
14. Ciaușanu Gheorghe F. *Superstițiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi și noi*. București: Saeculum I. O., 2007. 335 p.
15. Pamfile Tudor. *Mitologie românească. Vol. II: Comorile*. București: Librăriile Socec & Comp., Pavel Suru, C. Sfetea, 1916. 71 p.
16. Gorovei Artur. *Credințe și superstiții ale poporului român*. București: Librăriile Socec & Comp., Pavel Suru, C. Sfetea, 1915. 466 p.
17. Băieșu Nicolae. *Obiceiurile și folclorul sărbătorilor de iarnă (Tipologie. Corpus de texte etnografice și folclorice)*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2014. Partea I, 836 p.
18. Eretescu Constantin. *Folclorul literar al românilor: O privire contemporană*. București: Compania, 2004. 328 p.
19. Boldureanu Ioan. *Cultură tradițională orală: Teme, concepte, categorii*. Timișoara: Editura Marineasa, 2006. 99 p.
20. Ciobanu Ion C. *Codrii*: *Roman*. Chișinău: Lumina, 1989. 350 p.
21. Lorinț Florica, Eretescu Constantin. *„Moșii" în obiceiurile vieții familiale*. În: *Revista de etnografie și folclor*, 1967, nr. 4, p. 299-308.
22. Ciobanu Ion C. *Podgorenii*: *Roman*. Chișinău: Literatura artistică, 1982. 512 p.
23. Cirimpei Victor. *Generatorii înveselirii folclorice*. În: Cirimpei Victor. *Comicul folcloric, literar, politic-național*. Chișinău: S. n., 2013, p. 18-28.

„Toamna de aur”

VIORICA MARCOCI

Pentru o zi, toamna și-a făcut viză de reședință la Glinjeni, unde toate culorile, parfumurile și gustările tradiționale moldovenești au invadat terasa Casei de cultură din localitate. Atmosfera de sărbătoare a fost completată de expozițiile meșterilor populari, de mese cu bucate tradiționale, costume populare ce emanau frumusețe, echibane de toamnă generând sentimentul de mândrie națională.

Mahalalele din sat și-au pregătit cu mare drag bucatele tradiționale. Glinjenenii au lăsat pentru o zi grijile casnice și au venit, de la mic la mare, la Sărbătoarea concurs „Toamna de Aur”, organizată la 15 octombrie curent de administrația locală, împreună cu angajații Casei de cultură, în scopul promovării bucatelor tradiționale. Primarul satului, Petru Gafinciuc și-a exprimat admirația expozițiilor și a mulțumit participanților pentru inițiativă și creativitate, încurajându-i cu premii în bani și daruri. Sărbătoarea a fost întregită cu un concert al colectivelor artistice locale și Orchestra de muzică populară a Secției Cultură și Turism Fălești”, dirijată de Ion Vicol.

Sătenii mulțumiți și plini de emoții pozitive sau încins în hore.

#SuperCoders la Soroca

CORINA COJOCARI,
trainer SuperCoders

Cel mai grandios Program Național din Moldova #SuperCoders a ajuns în data de 15 octombrie și la nordul Republicii în municipiul Soroca. Evenimentul a avut loc în incinta Centrului de Documentare și Informare „Mihail Sadoveanu” ghidat și organizat de Programul #SuperCoders, dezvoltat în parteneriat cu Orange la nivel național. Cu toate că locurile participanților au fost limitate, la eveniment au participat 33 de copii împreună cu 30 de adulți și chiar și surori și frați.

Evenimentul a început cu înregistrarea participanților, oferirea tricourilor pentru copii și îmbrăcarea acestora. Apoi a urmat deschiderea oficială precum și scurta prezentare a proiectului de către Eugenia Railean, director CDI „M. Sadoveanu”, Igor Mironiuc, coordonator programul Novateca și voluntara Orange.

În cadrul programului copii ghidați de către profesorul Starșii Cristin, din orașul Drochia, au învățat să folosească calculatorul creând animații pe platforma Scratch. În același timp părinții sub conducerea trainerului Corina Cojocari au făcut cunoștință cu „Riscurile și siguranța copilului în internet prin prisma protecției datelor cu caracter personal”, iar la finele activității au avut loc discuții asupra cazurilor întâlnite de părinți.

Cu toate că spațiul bibliotecii a fost foarte mic pentru numărul copiilor prezenți, ei erau atât de entuziasmați de cele învățate că zâmbetul de pe fața lor a dispărut numai la despărțire, întrebându-ne la ce oră să vină duminica viitoare. Adulții, la fel erau foarte dornici de a cunoaște cât mai multă informație cum să-și asigure securitatea online a copiilor. Evenimentul a fost încheiat cu înmânarea certificatelor.

La o cafea literară cu Gheorghe Calamanciuc

La data de 3 septembrie 2017, orele 11.00 în incinta BPR „M. Eminescu" s-a organizat o întâlnire de suflet cu poetul, dramaturgul, prozatorul, publicistul și omul demnității naționale, bucovineanul Gheorghe Calamanciuc, activitate realizată în cadrul Festivalului Național al Cărții și Lecturii, ediția a VII-a. Genericul acestei întruniri a fost: **„Topindu-și sufletul** și **spiritu-n cuvinte...."**, nu a lipsit nici vernisarea expoziției de carte „Gh. Calamanciuc - un neoromantic". Alături de colegul său de breaslă, poetul Haralampie Dilion și o întreagă pleiadă de oameni inteligenți: cititori fideli, pedagogi, elevi, bibliotecari, colegi, prieteni au fost prezenți la răsfoirea anilor de biografie, lansarea creației sale sacrale, la încununarea gândurilor sale pătimașe scrise în vers și proză.

Distins cu numeroase premii, este membru Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, Uniunii Scriitorilor din România, Uniunii Teatrale din Republica Moldova și se remarcă îndeosebi, ca dramaturg și romancier (piesele sale, fiind montate pe scenele autohtone, cât și cele românești). Având o activitate fructuoasă ca profesor, poetul ne-a vorbit, ne-a exclamat, ne-a emoționat, ne-a invocat să percepem mesajul operelor sale ca pe un tezaur de cuvinte profund expresiv: „Fremătător de lumini, curat ca un înger",/ Mi-e cuvântul ce-mi iese din inimă, sincer..." (Gh. Calamanciuc). Scriitorul ne-a mărturisit că este „omul care vorbește cu sinele" și ne-am convins prin munca colosală lăsată ca moștenire pentru urmași. Palmaresul său literar este unul impresionant. În ultimii 20 de ani Gh. Calamanciuc a reușit să editeze mai mult de 30 de cărți: romane – *Donjuan de mucava, Donjuan în derivă, Celebritatea ghinionistului*, dar și cronici de teatru, recenzii, poeme, cicluri de versuri, povestiri pentru copii, articole publicistice, nuvele și alte lucrări de valoare. În pofida timpului curgător, scrierile poetului sunt victorioase ce ne oferă un sonor balsam spiritual. Ne-am plimbat printre amintiri și am trăit clipe ce ne-au dat senzație de fericire.

Surpriza zilei pentru scriitor s-a declanșat cu lacrimi în ochi de fericire. Fosta studentă de la Facultatea de Pedagogie-Filologie a Universității de Stat „A. Russo" din Bălți, Maria Testemițanu-Chiriac (actualmente, directorul gimnaziului „Grigore Căruntu", or. Fălești), a interpretat o melodie pe versurile lui Gheorghe Calamanciuc. Un cântec foarte emotiv care a dat asalt sentimentelor trăite cu mult timp în urmă, pe când fusese diriginte grupei în care își faceau studiile 5 fete din Bucovina, (așa zisul „grup Nordic").

Prezent la întâlnire, șeful Secției Cultură și Turism Grigore Budu, i-a mulțumit scriitorului oferindu-i un Mesaj de Gratitudine și un suvenir, poetul rămânând plăcut surprins.

La finele întrâlnirii a avut loc totalizarea și premierea participanților la concursurile: „Cel mai activ cititor" și „Cea mai activă familie cititoare" fiind decernați cu premii (diplome și suvenire). Sperăm aceste concursuri să intereseze și să intrige alți potențiali utilizatori ai bibliotecii.

MACUȘCHIN CRISTINA IGNAT

Pietonii mititei și sănătoșei

de **GH.CALAMANCIUC** și **L.CEBOTARI**

Personajele:
Iepurașul
Măgărușul
Lupul
Polițistul

(Decorul fundal ar putea reprezenta o intersecție de drumuri cu câteva indicatoare de circulație dintre cele mai importante, care se vor apropia de eroii noștri pe parcursul deplasării lor, căci sunt porniți într-o excursie cântând.)

Iepurașul și Măgărușul:
Hai la drum! Hai la drum!
Pieton isteț și bun
Pieton isteț și bun
Haide, hai la drum.

De ești pieton deștept
Şi poți circula corect
Pieton isteț și bun
Haide, hai la drum.

Noi suntem amicii tăi
Pietonii mititei
Pietonii cuminței
Şi sănătoşei.

(Cântecul drumeților este oprit de apariția lupului).

Lupul: Cum văd eu, sunteți porniți undeva?

Iepurașul: Suntem!

Lupul: Pot să știu și eu încotro?

Iepurașul: La menagerie.

Lupul: La menagerie? Ce drăcie o mai fi și asta?

Măgărușul: Locul unde...unde...

Lupul: Nu te-am întrebat pe tine, măgarule. Zii iepurilă.

Iepurașul: Unde sunt ținute animale pentru a fi văzute de public.

Lupul: Plec și eu într-acolo să mă vadă și pe mine.

Măgărușul: Dacă te-om lua...

Lupul: Nu cumva, măi tontălău, vrei să mă rog de tine să mă iei?

Iepurașul: Până la menagerie drumul e lung. Are multe indicatoare de circulație. Dacă le cunoşti la perfecție, poți merge, iar dacă nu, rămâi în pădure.

Lupul: Și el le știe.

Iepurașul: Știe. Le mai uită câteodată, dar ascultă totdeauna de mine și se descurcă.

Lupul: Nu-ți închipui cumva căplăugule că eu tot am să te ascult? Sunt lup și lupul nu ascultă pe nimeni.

Iepurașul: Asta încă, nu-i tot, lupule, ca să ne fie călătoria mai veselă și mai vioaie, trebuie să știi și a cânta.

Lupul: Aici eu ți-s maestru. *(Și cântă un cântec. După cântec, iepurele ia vorba).*

Iepurașul: Ai speriat copiii cu urletul tău, lupule. Trebuie să cânți despre lucruri folositoare, despre felul cum să mergi pe carosabil, pe trotuare, despre indicatoarele de circulație bunăoară.

Lupul: Dacă nu vă place cum cânt eu, să vă aud pe voi ce interpreți de marcă sunteți.

Iepurașul: Bine lupule, ascultă. *(Și începe a cânta.)*

Iepurașul:
Este grija mea cea mare
Mă uit la indicatoare,
Traversez la semafoare
Când culoarea verde-apare
Refren:

Cei doi:
Securitatea
E sănătatea ta și-a celor dragi
Şi-n această
Poveste-a noastră
Ți-am spune noi ce-i necesar să faci.

Măgărușul:
Nu prea știu să merg netotul...
Nu-nțeleg ce-i semaforul,

Ce spune indicatorul
Ah, mă zăpăcesc cu totul...
Iepurașul:
Nimeni, nimeni nu se naște
Ştiutor de toate cele
Cîte-s pe pământ și-n stele
Toate le înveți din carte!
Refren:
Cei doi:
Securitatea
E sănătatea
E sănătatea ta și-a celor dragi
Şi-n această
Poveste-a noastră
Ți-am spune noi ce-i necesar să faci.

(După *cântec lupul îi emită pe Iepuraş şi Măgăruş*.)

Lupul: Securitatea, securitatea. Ți-om spune noi ce-i necesar să faci. N-am nevoie să-mi spuneți voi ce trebuie să fac. Eu sunt lup și cânt ce-mi place. Așa că ascultați-mă voi pe mine deștepților.

(Și cântă din nou).
Traversez pe unde-mi place
Şi nu-mi pasă de nu-ți crede
Trec pe roșu, galben, verde
Eu sunt lup și-așa voi face!

Ei, ce zice-ți muților, vă place cântarea mea ori ba?

Iepurașul:
Nu, nu ne place.

Lupul: Și de ce măgarule?

Iepurașul: Fiindcă cânți prostii.

Lupul: Ce-ai zis urecheatule?

Iepurașul: Ceea ce ai auzit, surule!

Lupul: Stai că îți arăt eu ție sur! *(Și se repede spre iepuraș. Cela fuge strigând.)*

Iepurașul: Nene polițist! Nene polițist, ajutor!

(Iepurașul fuge, iar lupul alergând din urma lui strigă.)

Lupul: Fugi nu fugi, tot una pun laba pe tine, tot una am să te prind.

Măgărușul: Nene polițist! Nene polițist, ajutor! Salvează-l pe iepuraș. Lupul vrea să-l mănânce!

(Iepurașul alergând dispare, iar lupul strigă din urma lui).

Lupul: Las-că pun eu laba pe tine. Las-că-mi pici tu în ghiare. Atunci ai să vezi tu sur. Și tu măgarule, de ce ții cu dânsul? De ce strigi ajutor!? Când am să-ți dau o labă, ai să vezi stele verzi...

(Apare polițistul.)

Polițistul: De ce ești agresiv, lupule? De ce vrei să-l pedepsești pe iepuraș?

Lupul: De ce, de ce? Fiindcă urecheatul mă insultă.

Polițistul: Aşa e măgăruşule?

Măgărușul: Nu-i chiar așa nene polițist. Noi cu iepurașul ne duceam la menagerie. Lupul a hotărât să meargă și el cu noi. Pe drum, lupul cânta prostii despre regulile de circulație pe care nu le știe, iar iepurașul nu e de acord cu el.

Lupul: Dar tu le știi, bă?

Măgărușul: Nu prea, dar le învăț.

Lupul: Ce înveți tu într-o lună, eu învăț în cinci minute.

Polițistul: Eşti cam lăudăros lupule.

Lupul: Nu-i adevărat.

Măgărușul: Ba-i adevărat.

Lupul: Ba nu-i adevărat

Măgărușul: Ba-i adevărat. Așa e copii?

Copiii: Da-a-a-a!

Polițistul: Ei, vezi lupule și copiii confirmă acest lucru.

Lupul: Bă, mucoşilor, eu sunt lăudăros?

Copiii: Da-a-a-a!

Lupul: Aveți noroc că sunt sătul, altminteri vă păpam pe toți și atunci, nu mai spuneați că sunt lăudăros.

Polițistul: Lasă copiii în pace lupule și du-te și învață regulile de circulație și după aceea vei putea merge la menagerie.

Lupul: Bine, mă duc. Mă duc numai fiindcă mă rogi dumneata.

(Lupul pleacă, iar polițistul îl strigă pe iepuraș.)

Polițistul: Iepurașule unde ești? Vino la noi. Nu-ți fie frică, lupul a plecat

(Apare iepurașul.)

Iepurașul: Mulțumesc nene polițist. Mulțumesc că m-ai salvat de lup.

Polițistul: Nu-i pentru ce. Sunt polițist, iar polițiștii sunt datori să apere pe cei slabi. Așa că drum bun și să ajungeți la menagerie cu bine.

Iepurașul: Mulțumim nene polițist. La revedere. Măgărușule, la drum.

(Și cântând pornesc la drum).
Hai la drum! Hai la drum!
Pieton isteț și bun
Pieton isteț și bun
Haide, hai la drum.
Refren:
Noi suntem amicii tăi
Pietonii mititei
Pietonii cuminței
Şi sănătoşei!

(La sfârșitul cântecului apare semnul de trecere pentru pietoni. Cei doi se opresc.)

Iepurașul: Stop măgărușule. Am ajuns la primul semn de circulație.

(Și când colo apare lupul.)

Măgărușul: Din nou ai venit, lupule?

Lupul: Din nou bă măgarule. Și știi de ce?

Măgărușul: De ce?

Lupul: Fiindcă am învățat regulile de circulație.

Iepurașul: Dacă le-ai învățat, atunci spune-ne ce indică acest semn?

Lupul: Semnul acesta nu l-am văzut în pădure. Dar nu-ți trebuie multă minte să pricepi ce arată el: un omulean sare peste niște scândurele.

Iepurașul, Măgărușul: Ha-ha-ha!

Lupul: De ce râdeți nătăfleților?

Iepurașul: De răspunsul tău.

Lupul: Dacă nu vă place răspunsul meu, spuneți-mi mintioșilor ce înseamnă semnul acesta? Spune măgarule, că ai mai multă minte, ce indică semnul acesta?

Măgărușul: Dacă insiști, eu pot să-ți răspund...și să-ți explic cântând.

Lupul: Hai nu mă nebuni. Să te aud.

Măgărușul: Bine lupule. Ascultă.
(Şi începe a cânta.)
Semnul acesta ne arată
Traversare-asigurată.
Nu aveți de nimeni frică
Hai, treci drumul, Ionică.
Refren:
Veniți iute după mine,
Hai, veniți!
Şi veți nimeri-o bine,
Hai, veniți!
Tot transportul stă loc,
Hai, veniți!
Cu mine aveți noroc,
Hai, veniți!

Măgărușul: Înainte fraților, că suntem la zebră și trecerea e asigurată.

(Cei doi se iau după măgăruș. Dar numai fac o mișcare, deodată se aude vuiet de mașini, răsună claxonări, mai apoi fluieratul polițistului).

Iepurașul: Unde te-ai pornit măgărușule?

Măgărușul: Unde, unde! Pe zebră.

Iepurașul: Atunci de ce nenea polițist a fluierat?

Lupul: De ce, de ce? Fiindcă neam luat după măgarul ăsta și era să ne calce o mașină.

Măgărușul: Eu nu sunt de vină. Eu n-a încălcat nimic. Eu am traversat după cum spune regula de trecere pe zebră.

Iepurașul: Liniștește-te măgărușule, liniștește-te. Iată vine nenea polițist și el o să ne spună, dacă am încălcat regula, ori ba.

Lupul: Şi eu ce mă fac? Când o să mă vadă, o să dea vina pe mine. O să zică că eu l-am îndemnat pe măgar să treacă neregulamentar.

Iepurașul: Ascunde-te și stai chitic.

Lupul: Bine. *(Și se ascunde).*

Iepurașul: Ce facem măgărușule, îi spunem lui nenea polițist de lup, ori ba?

Măgărușul: Ştiu eu...Poate îi dăm o şansă?

Iepurașul: Bine. Facem cum zici. Nici vorbă despre lup. Ne-am înțeles.

Măgărușul: Da.

(Apare polițistul)

Polițistul: De ce nu te-ai asigurat măgărușule că toate mașinile au oprit și numai după aceea să traversați drumul pe zebră.

Măgărușul: Da ce, trebuie să avem mai întâi încredere în șoferi și după aceea să traversăm?

Polițistul: Da. Și ca să te convingi de acest lucru, hai să întrebăm pe copii. Copii trebuie să fim cu ochii în patru și după aceea să traversăm drumul pe zebră?

Copiii: Da-a-a-a-a!

Polițistul: Bravo copii. Mă bucur mult că știți cum trebuie să traversați pe zebră. Acum ai înțeles măgărușule ce trebuie mai întîi să faci când ajungi la zebră?

Măgărușul: Da!

Polițistul: Atunci la drum și fiți în continuare atenți. Și mergeți numai pe dreapta. Ați înțeles?

Iepurașul: Da-a-a!

Polițistul: Atunci drum bun. *(Și pleacă.)*

Măgărușul: Auzi iepurașule, dacă se termină partea dreaptă a trotuarului ce facem mai devreme?

Iepurașul: Ce facem? Trecem pe partea stângă. Așa spune regula. Când se termină trotuarul trecem pe partea stângă ca să avem posibilitatea de a vedea mașinile și să ne ferim de ele dacă-i nevoie. *(Apare lupul.)* Lupule ai auzit pe care parte trebuie să mergem mai departe?

Lupul: Pe care, pe care? Pe partea care doresc...

Iepurașul: Nu-i corect surule. Trebuie să mergi pe partea dreaptă. Așa ne-a învățat nenea polițist.

Lupul: Voi mergeți pe care doriți. Dar pe mine să mă lăsați în pace. Că eu merg cum mie îmi place. Nimeni să nu-mi interzică. Eu sunt lup și nu-mi e frică.

(Se aude claxonat de mașini).

Iepurașul: Unde te bagi lupule. Nu vezi că poate să te calce mașina?

Lupul: Aveți grijă de voi fricoșilor. Mie nu mi-e teamă de nimic. Pe unde vreau, pe acolo merg.

Măgărușul: Dacă nu respecți regulile de circulație, îl chemăm pe nenea polițist.

Lupul: Chemați-l, nu-mi pasă. *(Iepurele chemându-l pe polițist iese din scenă).*

Iepurașul: Nene polițist, nene polițist...

Măgărușul: Mai bine fugi lupule altminteri o s-o pățești.

Lupul: Cine eu? Eu nu mă tem de nimeni. Sunt lup și toată lumea tremură în fața mea... Ia să te văd măgarule cum tremuri?

Măgărușul: *(Speriat)* Nu, nu. Nu tremur...

Lupul: Tremură dacă îți spun. Tremură, altminteri te las fără urechi.

(Lupul se repede spre măgăruș. Acela fuge strigând.)

Măgărușul: Nene polițist! Nene polițist!

(Lupul aleargă din urma lui amenințându-l.)

Lupul: Tremură! Tremură, că de nu, nu mai ajungi la menagerie.

(Apare polițistul.)

Polițistul: Ce s-a întâmplat măgărușule, de ce strigi? De ce mă caută iepurașul?

Măgărușul: Nene polițist alungă te rog lupul ăsta, că s-a legat iarăși de noi.

Polițistul: Lupule, ce n-ai înțeles, dacă nu respecți regulile de circulație, creezi probleme la toată lumea? Haide pișco de aici. *(Fluieră.)*

Lupul: Tare-mi pasă mie de fluieratul tău. *(Polițistul scoate bastonul).* Nici de bastonul tău nu mi-e frică. *(Polițistul scoate pistolul și trage în sus. Lupul o ia la sănătoasa).*

Lupul: Săriți oameni buni că mă omoară polițistul!

Polițistul: A spălat putina surul. De data aceasta nu o să mai aibă poftă de a se întoarce.

Măgărușul: Crezi, nene polițist?

Polițistul: D-apoi cum. N-ai văzut cum a dat bir cu fugiții, când a văzut pistolul...*(Îl strigă pe iepuraș).* Iepurașule, unde ești? Unde ești iepurașule?

Iepurașul: Aici, nene polițist, dar lupul unde-i?

Polițistul: A fugit.

Iepurașul: Precis a fugit?

Polițistul: Da, dacă nu mă crezi, întreabă-i pe copii. Ei o să-ți confirme acest lucru.

Iepurașul: Copii, e adevărat că lupul a fugit?

Copiii: Da-a-a-a-a!

Iepurașul: Și dacă se întoarce?

Polițistul: Fii pe pace. Pistolul meu l-a făcut să fugă pentru totdeauna. Și fiindcă s-a terminat trotuarul, vom trece pe partea stângă. Așa spune regula. Așa-i copii?

Copiii: Da-a-a-a!

Polițistul: Atunci, urmați-mă. *(Și începe a cânta).*

Hai, urmați-mă!
Şi țineți-vă
Tot așa cum eu vă spui
Tot pe stânga drumului
Şi pe mărgioara lui.

Refren:

Iepurașul, Măgărușul:
Nene, nene, fii pe pace,
Cum ne spui așa vom face.
Tot pe stânga drumului
Tot pe mărgioara lui.

Polițistul: Țineți-o tot așa înainte *(Și pleacă.)*

Iepurașul: Nu-ți fă griji nene polițist, așa vom face!

(Și repetă refrenul încă o dată.)

Refren:

Iepurașul, Măgărușul:
Nene, nene, fii pe pace,
Cum ne spui așa vom face.
Tot pe stânga drumului
Tot pe mărgioara lui.

(La sfârșitul refrenului apare lupul și cântă cântecul său.)

Lupul:
Dar voi mie să-mi dați pace
Că eu merg cum mie îmi place

Nimeni să nu-mi interzică
Eu sunt lup și nu mi-e frică.
(Răsună claxonări de mașini)

Iepurașul: Ce faci fălosule, era cât pe ce să te calce o mașină.

Lupul: A-ți văzut nerușinata de mașină, mai n-a dat peste mine, mai nu m-a făcut chiseliță. Pe mine, pe lup! Cel de care se ferește toată lumea, o mașină păcătoasă era cât pe ce să mă calce. Cum vă place?

Măgărușul: Nu ne place deloc lupule, fiindcă tu cu comportarea ta ne faci de rușine. Așa că ori respecți regulile de circulație, ori...

Lupul: Ori ce, măgarule? Ori ce?

Iepurașul: Ori din nou îl chemăm pe nenea polițist.

Lupul: Numai nu pe polițist. Fac ce doriți, numai nu-l chemați pe polițist.

Iepurașul: Atunci la drum, lupule.

Lupul: La dum. *(Și cântând pornesc la drum.)*

Toți:
Hai la drum! Hai la drum!
Pieton isteț și bun
Pieton isteț și bun
Haide, hai la drum.
Noi suntem amicii tăi
Pietonii mititei
Pietonii cuminței
Și sănătoşei.

(La sfârșitul cântecului apare semnul de circulație presemnalizare trecere de pietoni. Lupul vrea să traverseze strada.)

Iepurașul: Unde te vâri lupule?

Lupul: Unde, unde? Păi nu-i triunghiul cântat de măgar?

Iepurașul: Acela era de culoare albastră. Pe când acesta-i triunghi cu chenar roșu. Prin dreptul lui e interzis să traversăm drumul. *(Către copii, demonstrînd cele două indicatoare).* Cum credeți copii, se deosebesc aceste două indicatoare unul de altul?

Copiii: Da-a-a-a!

Iepurașul: Ai auzit lupule? *(Arată indicatorul trecerii de pietoni).* Acesta cântat de măgăruș ne permite să traversăm drumul, iar acesta *(Arată indicatorul presemnalizare trecere de pietoni)* îi obligă pe şoferi să reducă viteza şi să fie mai atenți față de pietoni.

Lupul: Băi urechilă, de unde te-ai luat aşa căpos, de le ştii pe toate?

Iepurașul: De unde, de unde? De la școală. La școală înveți de toate. Și dacă mergeai și tu la școală, știai și tu regulile de circulație. Așa-i copii?

Copiii: Da-a-a-a!

Măgărușul: Și știai că peste o oră se închide menageria. De aceea trebuie să ne grăbim.

Iepurașul: Atunci la drum. *(Și cântând pornesc la drum).*

Hai la drum! Hai la drum!
Pieton isteț și bun
Pieton isteț și bun
Haide, hai la drum.
Noi suntem amicii tăi
Pietonii mititei
Pietonii cuminței
Și sănătoşei.

(La sfârșitul cântecului ajung la indicatorul copii).

Iepurașul: Stop! Am ajuns la alt indicator.

Măgărușul: Ei, lupule, macar de data aceasta poți explica acest indicator?

Lupul: Cât ai zice peşte. Doi drăcuşori de copii aleargă ținându-se de mână.

Iepurașul, Măgărușul: Ha-ha-ha!

Lupul: De ce vă hliziți mucoșilor?

Iepurașul: De prostia care ai spus-o.

Măgărușul: Acest indicator înseamnă...

Iepurașul: Lasă-mă să spun eu, măgărușule, fiindcă eu chiar cunosc un cântec despre el. Numai că înainte de a cânta, vreau să-mi bată copiii din palme.

Lupul: Dar eu nu vreau. Și copiii mă vor asculta pe mine. Așa-i copii?

Copiii: Nu-u-u-u!

Iepurașul: Ei vezi lupule copiii vor să aplaude, așa-i copii?

Copiii: Da-a-a-a-a!

Iepurașul: Lupule n-ai încotro, trebuie să accepți. Copii aplaudați-mă că eu încep să cânt. *(Și începe a cânta).*

Ah, când vezi acest triunghi
Ce-i cu roșu dantelat,
Piciule să nu te miști,
Să n-ai poftă de-alergat!
Refren:
Stai pe loc nu te mișca
Drumul nu mi-l traversa!
E-n pericol viața ta,
Stai pe loc, nu traversa.

(Cât au cântat mergând eroii noștri, între timp a apărut indicatorul. Trecerea denivelată pentru pietoni).

Măgărușul: Iepurașule, cât noi am mers și am cântat, uite că a mai apărut un indicator.

Iepurașul: Ei, lupule, ce ne spui despre acest indicator?

Lupul: Lupule, lupule! La orice semn tot eu și eu trebuie să răspund. Să mai răspundă și pârlitul ăsta de măgar.

Iepurașul: Hai spune tu măgărușule, că lupul nu vrea.

Măgărușul: Dacă nu vrea să răspundă, să nu-l luăm cu noi la menagerie.

Lupul: Ce ai tu cu mine sclifositule? Eşti întrebat, răspunde.

Măgărușul: Acest indicator lupule, se instalează în apropierea locurilor unde-s amenajate subterane pentru pietoni.

Iepurașul: Măgăruşule, ar trebui să ne debarasăm de lupul ăsta care nimic nu ştie şi nici nu vrea să învețe.

Lupul: Ba mai puneți pofta-n cui clăpăugule. Nu-mi poate interzice nimeni să merg la menagerie. Sunt cetățean liber. Mă bucur de toate drepturile și trăiesc într-o țară democrată.

Iepurașul: Dacă te bucuri de toate drepturile, atunci n-avem încotro, lupule. Trebuie să te luăm cu noi. De aceea, la drum, că nu ne-a mai rămas mult până la menagerie.

Măgărușul: La drum!!! *(Și cântând pornesc la drum.)*

Hai la drum! Hai la drum!
Pieton isteț și bun
Pieton isteț și bun
Haide, hai la drum.
Noi suntem amicii tăi
Pietonii mititei
Pietonii cuminței
Și sănătoşei.

(Ajung la semaforul electric prevăzut cu trei culori. Se opresc.)

Lupul: Ce mai este și asta. Așa năzdrăvănie n-am mai văzut în viața mea. Bă măgarule, dacă te socoți atât de deştept ce înseamnă această drăcie care se aprinde ba roşie, ba galbenă, ba verde.

Măgărușul: Păi ăsta-i semafor. Culoarea roşie indică stop, galbenul atenționează, iar verdele înseamnă trecere deschisă.

Lupul: Și ce, la roșu n-am dreptul să traversez?

Iepurașul: Să nu îndrăzneşti, surule, că-i mare pericol.

Lupul: Pericol, pericol! Pentru voi fricoșilor e pericol. Eu sunt lup, și pentru mine nu există pericol. Ca să vă convingeți de acest lucru, priviți cum o să stopeze de frică în fața mea, toate mașinile.*(Și se pornește pe roșu. Iepurașul strigă din urma lui.)*

Iepurașul: Ce faci lupule, unde te vâri? O să te calce mașinile!!!

Lupul: Nu mă învăța clăpăugule pe mine. Eu știu mai bine ce am de făcut. *(Se aud claxonând mașinile, apoi frânări bruște și fluierul polițistului).*

Măgărușul: Aoleu, iepurașule, lupul a provocat accident și a nimerit sub o mașină.

Iepurașul: Până la urmă a încasat-o, încăpățânatul. Şi-a rupt coastele.*(Apare polițistul).*

Polițistul: Ce s-a mai întâmplat fârtaților?

Iepurașul: Nene polițist, lupul n-a ascultat de noi, a traversat la roșu. Și uite că l-a luat salvarea.

Polițistul: Parcă mi-a promis să învețe și să respecte regulile de circulație.

Măgărușul: A promis și n-a făcuto.

Polițistul: Da voi știți cum se trece la semafor?

Măgărușul: Și da și nu.

Polițistul: Atunci, ca să fiți siguri și voi și copiii din sală, vă spun eu. *(Și începe a cânta)*

Dacă vezi că semaforul
Este roșu la culoare,
Să-ți stea locului piciorul
De miști, e pericol mare.

Refren:
Viața este cea mai scumpă
Că ți-a dat-o Dumnezeu
Fă să-ți fie cât mai lungă
Fă așa cum îți spun eu!

Când în galben se aprinde,
Fii atent, cu mintea trează,
Şi aştepți, copil cuminte,
Doar semnalul ce urmează
Refren:
Viața este cea mai scumpă
Că ți-a dat-o Dumnezeu
Fă să-ți fie cât mai lungă
Fă așa cum îți spun eu!

Iar când se aprinde verde
Fii atent, memorizează.
Pe loc nimeni nu mai șede,
Drumul toți îl trabversează.
Refren:
Viața este cea mai scumpă
Că ți-a dat-o Dumnezeu
Fă să-ți fie cât mai lungă
Fă așa cum îți spun eu!

Polițistul: *(După cântec).* Acum ați înțeles prieteni ce funcție îndeplinește semaforul?

Iepurașul, Măgărușul: Da, nene polițist.

Polițistul: Dar voi copii, a-ți înțeles?

Copiii: Da-a-a-a!

Polițistul: Atunci eu sunt liniștit, iar voi continuați-vă drumul, că nu va rămas mult. *(Și pleacă).*

Iepurașul: Mulțumim nene polițist. Noi ne-am dus. *(Și repetând refrenul, merg mai departe).*

Refren:
Viața este cea mai scumpă
Că ți-a dat-o Dumnezeu
Fă să-ți fie cât mai lungă
Fă așa cum îți spun eu!

(La sfârșitul cântecului ajung la indicatorul drum pentru pietoni).

Iepurașul, Măgărușul: Uraaa! Am ajuns la indicatorul mult așteptat care le permite copiilor și maturilor să circule în voie.

(Apare lupul bandajat.)

Lupul: Prieteni, știu c-am dat-o în bară. Vă rog să mă iertați. Am să învăț toate regulile de circulație, numai luați-mă cu voi.

Măgărușul: Promiți?!

Lupul: Promit, mă jur pe blana mea de lup.

Iepurașul: Atunci înainte, că indicatorul pentru pietoni ne permite acest lucru. Drumul e deschis!*(Și cântând pornesc la drum)*

Drumul nostru, iată-l,
Iată-l, s-a sfârșit.
S-a sfârșit cu bine,
Foarte fericit.

Şi-am ajuns cu toții,
Toți sănătoșei,
Pietoni cum suntem
Tare cuminței!
Refren:
Ah, cum ne mai doare
Şi ce rău ne pare,
C-a sosit momentul să ne despărțim
Așteptăm chemarea
Ca pe-o sărbătoare
Iarăși împreună, dragi copii să fim!!!

SFÂRȘIT

Perspective de valorizare a educației istorice la orele de limba și literatura română

• Vizită de studiu la Muzeul raional de istorie și etnografie din Telenești •

În pragul anului 2018, când vom celebra 100 de ani de la constituirea Sfatului Țării, urmează să răsfoim minuțios filele istoriei pentru a valorifica un moment unic, de o importanță majoră pentru destinul istoric al neamului nostru.

Împreună cu elevii claselor a X-a „A" și a X-a „B" ai Liceului Teoretic „Lucian Blaga" din orașul Telenești am deschis ușile Muzeului Raional de Istorie și Etnografie, care ne-a găzduit regește, din bezmetica contemporaneitate, reușind să realizăm o oră de limba și literatura română, împletită armonios cu istoria, educând tânăra generație în spiritul valorilor! Literatura și viața comunicând direct și deplin...

A fost o lecție netradițională, cu suflu național în care a dominat sentimentul de mândrie și stoicism în fața destinului istoric al compatrioților noștri, modele inegalabile dedicate luptei pentru unitatea națională, membri ai Sfatului Țării.

Am încercat să actualizăm afirmația eminesciană: ***„Dacă o generație poate avea un merit, e acela de a fi un credincios adept al istoriei!"*** căci, tânăra generație trebuie educată în spiritul valorilor, cultivării ideii de curaj și bărbăție de care au dat dovadă compatrioții noștri de acum 100 de ani, membri ai Sfatului Țării, care au votat Unirea Basarabiei cu România (reprezentanți chiar din raionul Telenești: **Minciună Mihail**, **Mândrescu Vasile**, — n. com. Bogzești, jud. Orhei (actualmente, r. Telenești), **Găină Andrei** — n. com. Chițcanii Vechi, **Dron Dimitrie** — n. com. Cucioaia, **Buzdugan Ion** — n. com. Brânzenii Vechi care, în momente cruciale ale istoriei noastre, au demonstrat dragoste de Neam și Țară***....Marea Unire din 1918 a fost si ramâne pagina cea mai sublimă a istoriei românesti. Mareția ei stă în faptul că desavârșirea unității naționale este fapta istorică a întregii națiuni române, realizată într-un elan țâșnit cu putere din străfundurile conștiinței unității neamului, un elan controlat de fruntașii politici, figuri emblematice:* **Ion Inculeț (21 noiembrie 1917 – 2 aprilie 1918), Constantin Stere (2 aprilie – 25 noiembrie 1918)** și **Pan Halippa (25 - 27 noiembrie 1918)** ***călăuziți cu inteligență politică remarcabilă spre țelul dorit.***

Atât ***în*** clasa a X-a, ***în*** cadrul modului *Limba* ***și*** *Literatura română* ***în*** *spațiul culturii*, cât ***și î***n clasa a XI-a, când se propune studiul literaturii române ***în*** context istoric poate fi valorificat un model didactic ce vizează aspectul Marii Uniri ***în*** literatură ***în*** scopul ***înțelegerii*** de către elevi a variabilității textelor literare ce vizează valorile general-umane, de

formare ***și*** autoafirmare, reflectate ***în*** adevărate modele moștenitoare de demnitate ***în*** lupta pentru unitatea națională. ***În*** baza unui algoritm eficient de: *observare,* ***înțelegere****, explorare* ***și*** *interpretare* a textului literar, elevii vor conștientiza că cele mai frumoase pagini de ***înflăcărare*** națională. Operele de referință fiind: lucrarea cu caracter autobiografic ***„Hronicul*** și ***cântecul vârstelor”*** de Lucian Blaga, unul dintre participantii la Marea Adunare de la Alba-Iulia; volumul de poezii al poetului Marii Uniri, Octavian Goga, ***„Strigăte*** în ***pustiu”***, sinteză a unor apeluri patetice, creații care palpită de ***înaltă*** vibrație națională.

Octavian Goga e poetul ce a ars ca o flacără vie pe altarul ideii naționale, punându-și în valoare creația sa literară, moștenirea de veacuri lăsată posterității. Nicolae Iorga numindu-l „suflet de luptător”, „herald al visului nostru milenar”, „...un arc voltaic care scapără, arde, scrie și vorbește enorm” așa cum menționa și I. Clopoțel.

Valorificarea paginilor de istorie, în cadrul orelor de limba și literatura română, constituie un omagiu, un gest de recunoștință adus înaintașilor basarabeni de acum 100 de ani, pentru că în ele se condensează o adevărată moștenire literar – spirituală. Poezia lui Pantelimon Halippa, rămâne și până azi a fi înțeleasă ca o datorie morală, ea reprezentând o expresie autentică a suferinței unui popor, condensată în ***„Flori de pârloagă” (1921): „Poezie-datorie”, „Vestirea libertății”, „Poetul luptător”.*** Atmosfera lirică, militantă, protextelor literare cu o încărcătură semnatică deosebită.

Adresăm sincere mulțumiri, administrației Muzeului Raional de Istorie și Etnografie, pentru deschidere și receptivitate în consolidarea ideii de a educa tânăra generație în spiritul valorilor naționale. Căci, istoria este empatie...și doar astfel, vom putea învăța că suntem un popor greu încercat, dar plin de resurse, modele inegalabile dedicate luptei pentru unitate națională.

VERONICA POSTOLACHE,
profesor de limba/literatura română,
gr. did. I, LT „Lucian Blaga”, Telenești

NELEA CIOROI,
sp. pr. DCTTS Leova, profesor Școala de Arte „Petru și Ion Teodorovici”

Prahova iubește Basarabia

Folclorul nostru… nu numai că este sublim, dar te face să înțelegi totul. E mai savant decât toată muzica așa-zis savantă. Și asta într-un fel cu totul inconștient. E mai melodic decât orice melodie, dar asta fără să vrea. E duios, ironic, trist, vesel și grav.”

George Enescu

Folclorul, fiind deosebit de bogat, constituie una din mândriile noastre naționale. Prin mesajul său, trezește în suflet sentimente de adâncă dragoste, admirație și mândrie față de țara în care ne-am născut. Reflectă o anumită viziune despre lume, viață, exprimă noianul de idei, sentimente, convingeri pe care poporul le-a trăit și pentru a căror înfăptuire a luptat în decursul istoriei sale milenare. Arta noastră populară, manifestată sub toate aspectele ei, prezintă o bogăție neprețuită de comori pentru toți aceia ce-și iubesc patria și neamul. Începând cu obiceiurile prilejuite de fiecare eveniment important din viața poporului și terminând cu cântecele, dansurile și strigăturile nelipsite la aceste datini, izvorul lor e nesecar pentru cel ce vrea să le cunoască și să le adune în mănunchi pentru a le dărui din nou, cum spunea Anton Pann:

„De la lume adunate
Și-napoi la lume date!”

Ediția a III-a a Festivalului „Prahova iubește Basarabia” s-a desfășurat în perioada 1-3 septembrie 2017 în or. Ploiești, jud. Prahova, România. Eveniment, care a reunit români de pe ambele maluri ale înlăcrimatului Prut, constituindu-se într-un cadru de cunoaștere și valorificare a culturii populare.

Sărbătoarea a urmărit depistarea valorilor culturale, remarcându-se ca un festival al cântecului și dansului popular, așa cum sunt în vatra sa folclorică.

Cu adevărat, mesageri ai artei populare pot fi numiți membrii Ansamblului folcloric „Opincuța” (gr. I), activitatea cărora se desfășoară în cadrul Școlii de Arte „Petru Teodorovici și Ion Aldea-Teodorovici”, or. Leova și a Ansamblului de dans popular„ Mugurel”, de la Casa de cultură din s. Filipeni, r. Leova.

Puritatea și autenticitatea folclorului adus cu atâta pasiune în scenă au fost pe deplin apreciate de spectatorii, care au încins hore, sârbe și bătute cu foc în timpul evoluării ambelor formații.

Ansamblul„ Opincuța” întrunește 15 tineri pasionați de cântecul popular și sunt ghidați de către dna Nelea Cioroi, specialist principal la Direcția Cultură, Turism, Tineret și Sport Leova și profesor la Școala de Arte „Petre Teodorovici și Ion Aldea-Teodorovici”.

O cunună de dansuri moldovenești a prezentat Ansamblul „Mugurel”. Deși este un colectiv foarte tânăr, înființat în anul 2016, sub egida drei Maria Tulbur și a dnei Alexandra Roșca, directorul Casei de cultură au devenit adevărați promotori ai tradițiilor coregrafice de la baștină. Bucuria evoluării pe scenă, satisfacția succesului la Festivalul „Prahova iubește Basarabia”, ed. a III-a, 2017, atmosfera sărbătorească în care copiii au purtat costume populare, dar și sentimentul bucuriei de a fi admirați sunt trăiri fără egal care îmbogățesc capacitatea afectivă a lor și îi apropie de înțelesul rolului artei în societatea noastră. O datorie de suflet pentru noi, discipolii noștri și părinții acestora – transmiterea fondului de valori al creației populare , știut fiind faptul că un popor care nu păstrează și nu-și cultivă tradițiile, își pierde identitatea.

Adunați, cultivați și promovați tezaurul folcloric, păstrați-l și transmiteți-l urmașilor voștri, pentru că aceasta este o datorie a fiecărei generații: să adauge un inel, un diamant la salba nesfârșită a culturii strămoșilor noștri.

Dumitru Blajinu

CRISTINA MEREACRE, prof. de pian şi solfegiu, Şcoala de muzică „Filip Todirașcu”

Tabăra creativă „Valea Budului”

În perioada 17-23 august 2017, un grup din 18 elevi și 2 cadre didactice ale Școlii de muzică „Filip Todirașcu” din s. Costești, r. Ialoveni au participat la Tabăra de Cultură Etnografică Românească, organizată în Centrul de Agrement „Valea Budului” în colaborare cu Direcția Județeană pentru Tineret și Sport Bacău. Copiii au colaborat activ cu elevii din Bacău, Constanța, Carei, Tulcea și Făgăraș.

Pe parcursul întregii perioade, elevii au avut parte de un program foarte interesant cu participări la diferite manifestări culturale organizate în cadrul taberei. De asemenea, grupul a dispus de delegații în județul și municipiul Bacău: la Slănic Moldova, Oituz, de întâlniri cu oameni de cultură, de primiri la oficialitățile locale, de momente distractive organizate la clubul taberei. În acest mod, elevii au reușit să admire și să cunoască unele locuri de importanță atât istorică cât și culturală din România.

Participând activ, copiii au dat dovadă de multă cultură și educație, acumulând astfel, cunoștințe despre folclorul și dansul popular românesc. Această experiență a reușit să le trezească elevilor dorința de a cunoaște cât mai multe elemente ale dansului și cântului popular național. La sfârșit, copii au fost remunerați cu diplome de excelență și cu diplome de participare activă în cadrul programelor culturale. Pentru final, copiii au avut parte de un foc de tabără deosebit, unde au făcut schimb de contacte, adrese pentru a putea comunica și pe viitor.

Transportul a fost asigurat de Primăria satului Costești. Primarul, Natalia Petrea și viceprimarul, Andrei Țurcan, cât și, directorul Școlii de Muzică, Gheorghe Matei, au fost prezenți la festivitatea de deschidere a taberei, unde, le-au urat copiilor succese, colaborări fructuoase și amintiri de neuitat.

La reîntoarcere elevii au vizitat Primăria satului Costești, unde au arătat cu încredere și bucurie diplomele și trofeele obținute la tabără. Coordonatorii grupului, Cristina Mereacre și Lilia Levinte, au adus mulțumiri autorităților locale pentru suportul și oportunitatea oferită și au transmis diplome pentru primar și viceprimar din partea organizatorilor.

MARIA RAPCEA, șef Serviciu Asistenta Metodologica, BPO „Tamara Isac”, Criuleni

Tamara Isac, o viață, un destin...

O frumoasă și dramatică biografie

85 ani de la naștere

Zeci si sute de savanți și specialiști din diferite domenii au cunoscuto ca pe un bibliograf erudit, popularizator al realizărilor științei agricole, principială și delicată, sensibilă și întotdeauna gata de a acorda ajutor cuiva.

S-a născut la 19 octombrie 1932 în familia preotului Tudor Potarca și soției sale Sofia, comuna Criuleni, judetul Orhei. A fost al treilea copil, primii doi plecați în lumea celor drepți din frageda copilărie. Au urmat apoi Victor, architect; Iraida, medic infectionist; Mihai, doctor în științe tehnice și Petrică.

În familia părintelui Tudor domina o bună atmosferă morală și culturală. Tatăl cânta la vioară, mama era pedagog, la locul de cinste se afla cartea. Mama Tamarei, preoteasa Sofia, era o femeie frumoasă, harnică și primitoare, ea le purta grija copiilor. Aceasta a dus la o atitudine serioasă față de pregătirea profesională a tinerilor odrasle.

La vârsta de 7 ani, în 1939 Tamara devine elevă în clasa I-a a Școlii primare (de 4 clase) din Criuleni, pe care o absolvă în 1944. Peste trei ani, în 1947 a terminat Școala de șapte clase din Lozova și s-a înscris la Școala Pedagogică din Călărași. In 1949, părintele Tudor Potarca este transferat ca paroh al Bisericii „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din comuna Trușeni. In 1951 Tamara finisează Școala medie din Trușeni. Și tot în același an a devenit studentă la Institutul Pedagogic din Chișinău, Facultatea Științe naturale și Geografie, specialitatea Biologie și Chimie. Însă în 1954 facultatea a fost transferată la Institutul Pedagogic din Tiraspol. Dupa absolvirea Institutului în 1955 a fost repartizată la Școala medie din comuna Mandrești, județul Orhei. In acest an Tamara se căsătorește cu fostul coleg de clasă, Sergiu Isac, absolvent al Facultății Istorie a Institutului Pedagogic din Chișinău (astăzi Universitatea Pedagogica „Ion Creanga”). În 1958, conform recomandărilor medicilor trece comisia medicală, care-i acordă grupa a III-a de invaliditate și din 1959 i se propune să părăsească activitatea de pedagog. La 25 august 1959 Tamara Isac se angajează ca preparator superior la Catedra de Teorie și Metodică a Culturii Fizice la Institutul Pedagogic din Chișinău. Soțul ei, Sergiu Isac, pe parcursul anilor 1960–1974 a activat în cadrul Studioului „Moldova-film”, iar de atunci și până în 2005 la Televiziunea Națională.

Incepând cu 3 octombrie 1960, Tamara Isac devine bibliograf în Serviciul Asistenta bibliografică și documentară a Bibliotecii Republicane de Stat (azi Biblioteca Națională a Republicii Moldova).Fiind biolog de profesie, ea a însușit repede procesele de muncă bibliografică – investigarea, descrierea bibliografică, adnotarea, selectarea, întocmirea de lucrări bibliografice la perfecție. Avea cunoștințe serioase nu numai în domeniul științelor naturii, ci și în literatură, muzică, pedagogie, istorie, cunoștea publicațiilor aparute în Moldova.

De la 19 februarie 1964, Tamarei Isac i se acordă funcția de bibliograf superior în serviciul Literatura națională și bibliografie. Venirea Domniei sale a întărit potențialul de creație al acestui serviciu, iar Dumneaei, a capatat posibilitate să se

afirme ca un bibliograf de vocație. La 1 septembrie 1967 devine bibliograf-șef al serviciului Literatura națională și bibliografie regională. La 3 octombrie 1969 este eliberată din această funcție (la cererea personală) și lucrează bibliograf-superior al acestui serviciu.

Ca promotoare a bibliografiei naționale agricole, Tamara Isac a întocmit trei bibliografii de recomandare: „Sfecla de zahăr" (1964), „Răsărita" (1965), „Chimia și recolta" (1965). Un rol important in crearea bibliografiilor referitor la anumite domenii ale științei în Moldova l-a avut Tamara Isac. Si aici e necesar să numim monografia bibliografică fundamentală „Viticultura Moldovei și a Ucrainei" (1974). Doamnei Tamara Isac îi aparține ideia, elaborarea concepției și structurii, organizarea pe parcursul câtorva ani a lucrărilor unui colectiv, redactarea bibliografică. In 1982 a apărut monografia bibliografică „Viticultura Moldovei (1968-1980), care prezintă o continuare a primului volum și cuprinde literatură referitor numai la republica noastră.

In ianuarie 1979, Tamara Isac e numită șefă a Serviciului Bibliografie retrospectiva însă peste un an, la 22 ianuarie 1980, fiind în funcțiune de servuciu, e lovită de o boală grea ce i-a luat pentru un timp îndelungat capacitatea de muncă. A plecat în floarea vârstei, în plină forță intelectuală. Au fost spulberate planuri, idei, iar bibliografia națională, mai ales cea din cadrul Bibliotecii Republicane de Stat, a pierdut mult...

BPR *IULIAN FILIP*, or. Drochia

O viață dăruită cărții

Ținând cartea-n capul mesei
Dragostea și omenia
Tu ai propagat o viață
Slova scrisă, poezia.

Neîntrecute frumusețI, imagini de o autentică măiestrie înșirate în piatra rară a cuvântului, cărți, ziare, peste care nu s-așterne negura uitării, datini și obiceiuri frumoase ale neamului, personalități marcante din istoria scrisului român – toate își găsesc expresie în activitatea prodigioasă a unei munci enorme de peste 40 de ani în domeniul biblioteconomiei a colegii noastre Galina Prodan.

O fire emotivă, un suflet mare, luminos, în cel mai frumos și nobil serviciu – propagarea cărții și a frumosului în sufletele drochienilor.

O copilă cu vise mari, mărețe, de a schimba lumea în bine prin carte și înțelepciune, venită de pe băncile USM, a rămas fidelă acestui ideal timp de patru decenii în aceiași instituție – BPR Iulian Filip din Drochia. A fost inițiatorul și animatorul celor mai importante proiecte ale BPR cum ar fi cenaclul Steaua de vineri, clubul Diversitate, întâlniri cu scriitori și personalități de vază din istoria literaturii și artei poporului nostru. Cartea e prioritatea în tot ce face, e acel tezaur nesecat din care și-au potolit setea spirituală zeci și zeci de generații, ghidate de dumneaei.

La acest ceas aniversar – patru decenii de viață, dedicați cărții, din perspectiva noilor realizări, pe care i le dorim din tot sufletul îi urăm și în continuare noi succese în munca de valorificare a cărții, noi împliniri în domeniul profesat, noi realizări pe tărâmul propagării cuvântului artistic, sănătate și fericire.

La mulți ani!

CRISTINA ONCEA, BPR „Mihai Eminescu", Rezina

Oportunitatea bibliotecarilor pentru a fi buni profesioniști

Dacă ar fi să facem profilul bibliotecarului modern, acesta ar fi următorul: om care stă în fața unui calculator și deschide pentru cititorul său o fereastră spre lumea întreagă, spre mii de biblioteci de pe glob, pe care le aduce, grație tehnologiei actuale, în fața utilizatorului său, transformându-le din biblioteci virtuale în biblioteci reale, dar și om care prețuiește cartea tipărită și pe care știe să le aprecieze la o adevărată valoare.

Bibliotecarul modern cunoaște, dezvoltă și promovează serviciile de bibliotecă. Mereu experimentează, reinventează, inovează, cercetează și descoperă adevărata identitate a Centrului de informare și documentare – BIBLIOTECA.

Din acest motiv, am plecat la Academia de Vară a Tinerilor bibliotecari, pentru a mă simți un bun profesionist în fața utilizatorilor. În perioada 7-11 august, ediția 2017 am participat la Academia de Vară a Tinerilor Bibliotecari, unde am acumulat un vast bagaj de cunoștințe. Chiar din prima zi am identificat care sunt așteptările noastre, am avut mai multe exerciții practice: să ne cunoaștem colectivul; să realizăm un colaj despre cum vedem noi bibliotecarul modern; cum să promovăm biblioteca în care activăm; utilizarea tehnologiilor informaționale; dezvoltarea calităților de lider; forme de atragerea noilor utilizatori; organizarea spațiilor, Advocacy, fund-raising etc. Am discutat despre ce este inovația și am realizat profilul bibliotecarului(exercițiu practic).

În zilele următoare, am avut un program încărcat, productiv și educativ. Pentru început am avut un exercițiu practic, unde am ieșit în Parcul Ștefan cel Mare și am evaluat necesitățile comunității, a cetățenilor (copii, adulți, seniori, persoane vulnerabile), aceștia pronunțându-se pentru diversificarea SMB. Am discutat despre cum să dezvoltăm SMB-uri utile și atractive pentru utilizatori și cum să inițiem o campanie de colectare de fonduri în favoarea bibliotecii.

Grație Programului Novateca, am petrecut o zi de lucru la Biblioteca Transilvania, unde am avut mai multe exerciții practice: crearea spațiilor atractive pentru tineri și copii; expoziții pe diferite tematici; utilizarea IT în biblioteci (aplicații pentru telefoanele smart) - Kahoot, Runtastic, PiscArta, CashControl, Duolingo etc.; inițierea campaniei de Advocacy pentru obținerea unei decizii favorabile bibliotecii. Printre temele abordate în cadrul Academiei de Vară a Tinerilor Bibliotecari, au fost, conceptele de marketing, beneficiile promovării bibliotecii, managementul bibliotecilor rurale, crearea posterului în Canva și Pictochat și s-a dezvoltat ideea FISH Philosopy. De asemenea, grație Programului Novateca, am avut parte de excursii interesante la: Biblioteca Națională a RM; Cinematograful de Vară, sect.Buiucani; Fabrica de bere Efes Vitanta.

Mulțumesc celor care ne-au ghidat pe parcursul acestor zile. Îndemn toți bibliotecarii să profite de această oportunitate. Veți avea parte de noi experiențe și o echipă prietenoasă, ceea ce vă va ajuta să crească profesional.

ANGELA URSACHE, șeful BP Mateuți, Rezina

Ne vedem la biblioteca

Biblioteca este Farmacia Sufletului, iar cu implimentarea serviciilor moderne este și cea a trupului Omenesc.

Biblioteca Publică Mateuți oferă Serviii Moderne de Bibliotecă:

1. Clubul Spiridușilor și Minunile Internetului;
2. Calculatorul o necesitate și utilitate pentru toate vârstele;
3. Curcubeul Fermecat;
4. Clubul Artiștilor,

și odată cu implimentarea proiectului raional de succes a serviciului modern de bibliotecă, avem și serviciul

5. „Sănătatea Femeii în Era Digitală".La acest serviciu, utilizatorii vor primi consultații gratuite de sănătate oferite de medici competenți, cu prescripții medicale și remedii naturiste în spațiul Bibliotecii Publice Mateuți. În era nouă Biblioteca rămâne farmacia sufletului și implimentează servicii de consultare, farmacia trupului. Începe de la suflet! Ne vedem la Bibliotecă!

Directorul Bibliotecii Raionale Rezina „Mihai Eminescu" a primit o veste bună de la Programul Novateca: The Global Libraries, prin care comunică faptul, că inițiativa de replicare a Proiectului „Sănătatea Femeii în Era Digitală" a fost aprobată, dar de această dată, împreună cu 10 biblioteci din r. Rezina, 7 din r. Șoldănești și 6 din r. Orhei. Felicitări tuturor bibliotecarilor din aceste raioane și un sincer „Mulțumesc" Programului Novateca pentru susținerea Proiectului și oportunitățile de dezvoltare în continuare a bibliotecilor din țară!

RAISA CHISELIȚĂ, șef sala de lectură CDI „M. Sadoveanu", Soroca

Vizită de studiu

Împreună cu colegele de breaslă din municipiul și raionul Soroca am avut o vizită de studiu în câteva bibliotecii din România. Susținuți de Secția Cultură și Turism Soroca, în persoana specialistului principal dna Tamara Coșciug și a dlui Igor Mironiuc, reprezentantul programului „Novateca", am vizitat bibliotecile: „Panait Istratii" – or. Brăila, „Vasile Voiculescu" – or. Buzău, „Duiliu Zamfirescu" – mun. Focșani, filiala „Copii și Tineret" – Focșani, jud. Vrancea și bibliotecile comunale: Gheraseni și Boghești, care m-au impresionat prin arhitectura lor de o rară frumusețe, spațiu mare și luminos, colecții bogate, echipament modern.

Mi-a plăcut competența personalului: profesionist, comunicabil, își face lucrul pe nota zece. Un interes deosebit mi-a stârnit implicarea voluntarilor în realizarea proiectelor și a diverselor programe utile.

Am fost primiți cu multă dragoste și stimă, ei împărtășindu-și experiența de specialitate.

Încântată de cele văzute am hotărât să organizez serviciul „Vârsta de aur". La noi spațiile sunt mai mici, mai puțină tehnică, fond de carte nu prea mare, dar mă voi strădui să îndeplinesc sarcinile puse în fața mea.

Mulțumim colegilor din România și organizatorilor!

SERGIU COJOCARU

Epigrame

ALO, GLOBUL PĂMÂNTESC!

Îngrozit de vestea tristă
A globalului măcel,
Mă-ntreb: oare mai rezistă
Cu atâția proști pe EL?!

MUSCALII

Se complac că au cultură,
Dar nu vin cu „Lev Tolstoi,"
Vin cu muma-njurătură
Și blindate peste noi.

CĂȘTI (IN)AMICE

Își zic pacificatoare,
Dar țintesc prin țeavă dublă:
Una e-n transnitizare,
Alta-i camuflată-n rublă.

FENOMEN
(replică la baliverna unui parlamentar precum că dodon va fi ales președinte atunci când va zbura porcul)

Deși pare cam ciudat,
Totuși, porcul, a zburat...
Și-n acest decor ingrat,
Zburătoru-i cap de stat.

REFLECȚIE

Când vlădica e opincă
Și opinca e vlădică.

TARDIVĂ

Într-un stat de coate roase,
Zguduit de vremuri grele,
Se bat unii de la oase,
Alții nu-și încap în piele.

(variantă)

Într-un stat de coate roase,
Zguduit de vremuri triste,
Se bat proștii de la oase-
Stâlpii erei comuniste!

SOCIALĂ

Guvernanții papă tort,
Copt din grâul de import...
Cei sărmani înghit salivă-
Nu au grâu nici de colivă!

ȘANSE RATATE

Promovează țări prospere,
Minți lucide la putere!
Noi,ca-n vremile nefaste,
Preferăm tot cele proaste.

UNUI CANDIDAT PSRM LA PREȘEDINȚIE

S-a lansat și,deodată,
Exponentul proletar,
Afișase cum arată
Un IOBAG MILIONAR.

(variantă)

Într-un stat(de-odinioară),
Pare-se că porcii zboară...
Și,nu-i bai că zboară-oleacă,
Ci,că zboară dar nu pleacă.

JUSTIȚIARĂ

Themis e zeița,care
Cere dreaptă judecare,
Dar în faptă și prestanță
Șpaga-i șefă pe balanță

EFECTELE DEMOCRAȚIEI

Bunăstarea-i printre vine-
Traiul e de plâns, oricum,
Noi cu râsul stăm mai bine,
Râsuri ne conduc acum!

PUNCT DE VEDERE

În acest calvar ingrat,
Nu e nicio siguranță,
Banul,unde-i împărat,
Lumea-i goală de substanță.

DEDUCȚIE

La un post cu mare miză,
Șpaga crește... că e criză!

CREDO

Mita este stimulentul,
Ce mărește randamentul.

VIRTUȚI

Nu-i păcat să ai păcate,
Că de Dumnezeu sunt date.

BRAND

Cu prostiile în flux
Râsul e un brand de lux.

VOT MIXT(URĂ)

Într-o mică țară,
De mai marii țării,
Au fost puse iară...
Mrejele votării.

CONCLUZIE

Când de-o dragoste străină
Parte ai, e-o mare vină,
Iar de n-ai,țin să constat,
Vina e... de neiertat.

UNEI DIVE

Tipic viciu de vedetă
Este boala ei,la care
Doctorul i-a scris rețetă:
Terapie prin CAL-MARE.

CĂ-NTRE VECINI
(mini-fabulă)

Amiabil un broscoi,
Întrebă un rac cuminte:
— Cum e (t)raiul pe le voi?
— Prost, da mergem înainte!

Finala SNB ,,Bătălia cărților”

Concursul „Bătălia cărților” organizat de Biblioteca Publică în parteneriat cu Gimnaziul Corjova și APL și-a desemnat câștigătorii.

Joi, 26 octombrie 2017, la Gimnaziul Corjova a avut loc finala Concursului de Lectură „Bătălia cărților”, proiect preluat în urma Vizitei de Studiu la Biblioteca Județeană din Pitești, care a avut drept scop stimularea lecturii în rândul copiilor, promovarea literaturii specifice vârstei – diferită de cea prevăzută de programa școlară și a cuprins categoria de vârstă 11-13 ani. Perioada de derulare a fost mai-octombrie 2017.

5 finaliști din 18 concurenți care au ieșit în finală au avut parte de o gală festivă. Aceștia sunt: Cereș Mihaela, Chisnenco Marinela, Cârlig Adriana, Gori Eudochia și Cârlig Maria.

Regulamentul prevede ca fiecare participant primește la înscriere:

- lista cărților înscrise în proiect;
- un Carnet de lectură, unde fiecare participant apreciază fiecare carte citită de la 1 și 5 puncte;
- un model de Fișă de lectură, completată pentru fiecare carte.

Finalistele au fost foarte bine pregătite, dând dovadă de multă cunoștință și au încercat să convingă juriul și pe cei din sală să citească cartea preferată de ele.

După părerea juriului cea mai convingătoare și mai bine pregătită a fost Gori Eudochia, declarată „Cititoarea Anului”, câștigând premiul mare în valoare de 500 lei, iar o altă elevă Cereș Mihaela a luat premiul pentru cea mai bună Fișă de lectură. Celelalte trei finaliste au luat premiile ca Simpatia bibliotecii publice.

Pe baza preferințelor finalistelor a fost aleasă cartea anului, acestea fiind două: ,,Băiatul miliardar” de David Walliams și ,,Povestea unui omuleț din clasa a IV-a” de Jude Blume.

Festivitatea a avut loc în cadrul seminarului raional al bibliotecarilor școlari în frunte cu metodista DE Criuleni dna Ana Iazu, care a menționat că: „Activitatea a impresionat-o, a fost reușită și merită să fie preluată și de bibliotecile școlare”

Aducem mulțumiri d-nei directoare Ecaterina Crișmariuc și d-nei Tamara Zolotco, bibliotecara de la gimnaziu pentru susținere și buna colaborare.

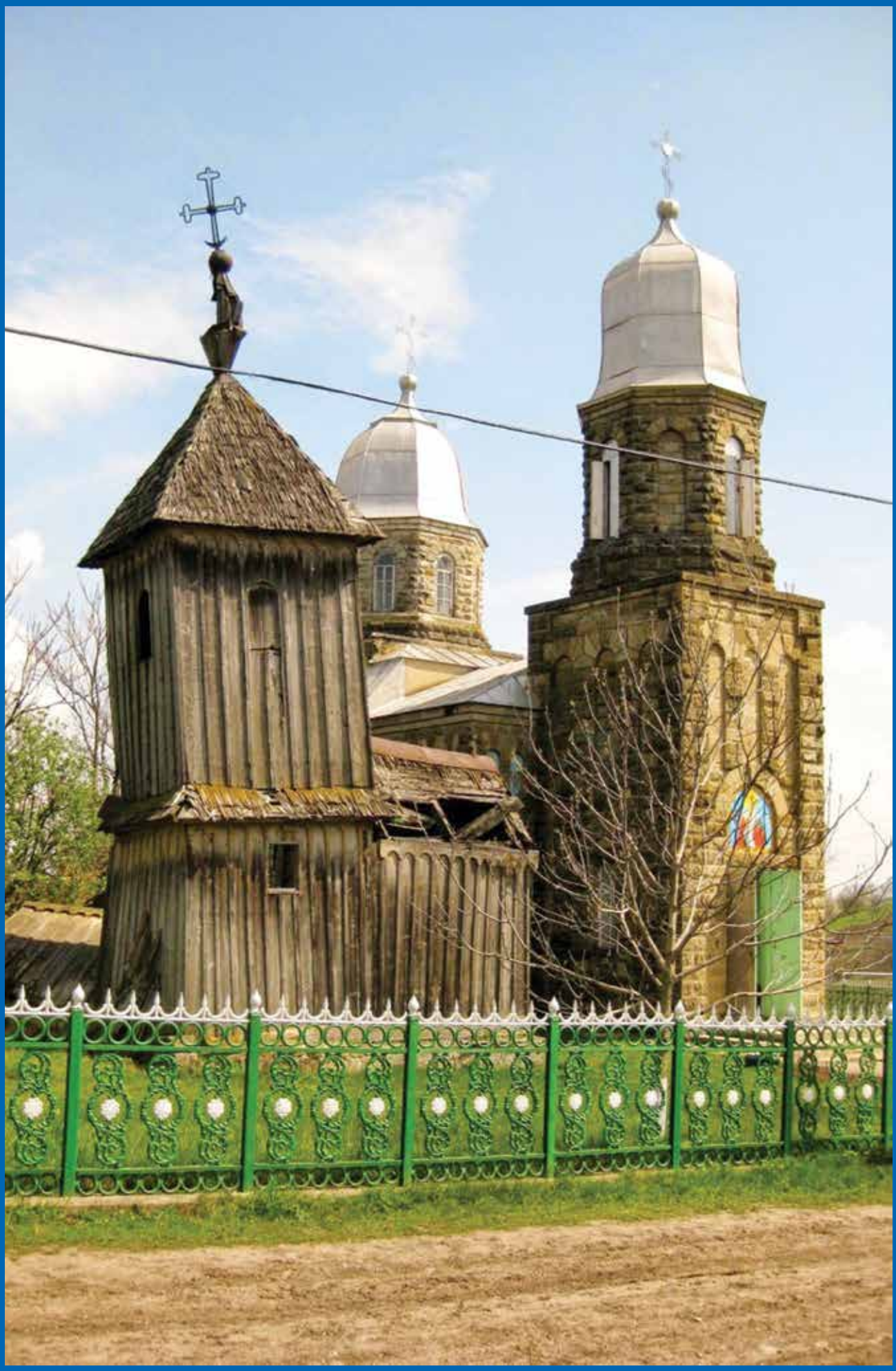

Foto: Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor

Biserica de lemn „Sf. Nicolae” din Braicău, Dondușeni